

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Partnerství z pohledu muže a ženy

Vypracoval: Annemarie Elias
Vedoucí práce: Mgr. Veronika Plachá

České Budějovice 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 30. 04. 2015

.....

Jméno a příjmení studenta

Poděkování

Na tomto místě chci velmi poděkovat vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Veronice Plaché, za její odborné vedení, cenné rady, připomínky, ochotu a trpělivost. Také chci poděkovat respondentům, kteří se podíleli na výzkumu. Další velké poděkování patří mé rodině a blízkým, kteří mě při psaní práce podporovali a pomáhali mi.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zaměřuje na partnerský vztah mladých dospělých a to ze dvou stránek – z pohledu muže a z pohledu ženy. Cílem bakalářské práce je, na základě prováděného výzkumu zjistit, jaká jsou očekávání partnerů ve vztahu, a zda se tyto očekávání liší na základě genderových stereotypů a rolí. V teoretické části se zabývám genderem, odlišnými postoji a očekáváními muže a ženy a partnerskými vztahy. Praktická část je založena na kvalitativním výzkumu, tedy na polostrukurovaných rozhovorech s partnery. Rozhovory byly prováděny na výzkumném vzorku, tvořeném 6 dobrovolníky (3 páry). Interview byly prováděny s každým partnerem zvlášť. Neboť se předpokládalo, že v nepřítomnosti partnera budou respondenti otevřenější a pravdomluvnější. Data byla zpracovávána v rámci páru a následně porovnávána s páry ostatními. Podle předpokladu byly nalezeny rozdíly mezi očekáváními mužů a žen ve vztahu, které vycházely z genderových rolí.

Klíčová slova: partnerství, genderové role, genderové stereotypy, očekávání, mladá dospělost

Abstract:

The present bachelor thesis focuses on partnerships between young adults both from a man's perspective and from the perspective of women. The aim of this study is to investigate the expectations of the partners involved in a relationship and to understand whether those expectations are based on gender stereotypes and roles. The theoretical part examines different attitudes and expectations of men and women in relationships. The practical part is based on qualitative research applying semi-structured interviews. Overall, the current study consisted of six samples, which were based on interviews with six volunteers (three pairs). Interviews were conducted with each partner separately. It was assumed that in the absence of a partner respondents would be more open and truthful. At first the information were processed under the pair's separately and subsequently compared with other pairs. As expected, differences were found between the expectations of men and women in relationships, which were based on gender roles.

Key words: partnership, gender roles, gender stereotypes, expectations, young adult

OBSAH

ÚVOD.....	7
TEORETICKÁ ČÁST.....	8
1 GENDER A POJMY S NÍM SOUVISEJÍCÍ	8
1.1 GENDEROVÉ ROLE.....	9
1.2 GENDEROVÁ IDENTITA.....	10
1.2.1 <i>Teorie vzniku genderové identity</i>	10
1.3 MASKULINITA A FEMINITA	12
1.4 GENDEROVÉ STEREOTYPY	13
1.5 GENDER V PARTNERSKÉM VZTAHU	14
1.5.1 <i>Očekávání mužů a žen</i>	17
2 PARTNERSKÝ VZTAH.....	19
2.1 MLADÁ DOSPĚLOST.....	20
2.1.1 <i>Výběr partnera</i>	21
2.1.2 <i>Partnerství v mladém věku</i>	22
2.2 FORMY PARTNERSKÉHO VZTAHU	22
2.3 LÁSKA.....	25
2.3.1 <i>Druhy lásky</i>	25
2.3.2 <i>Láska jako vývoj vztahu</i>	27
2.4 KOMUNIKACE A KONFLIKT.....	28
2.4.1 <i>Komunikace</i>	28
2.4.2 <i>Konflikt</i>	29
PRAKTICKÁ ČÁST.....	31
3 VÝZKUMNÝ CÍL.....	31
4 VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	31
5 VÝZKUMNÝ VZOREK	32
5.1 VÝBĚR VÝZKUMNÉHO VZORKU	32
5.2 POPIS VÝZKUMNÉHO VZORKU	33

6	METODOLOGICKÉ POZADÍ VÝZKUMU.....	34
6.1	ZVOLENÝ TYP A PŘÍSTUP VÝZKUMU.....	34
6.2	METODA ZÍSKÁVÁNÍ INFORMACÍ A JEJÍ PRŮBĚH.....	34
6.3	ETIKA VE VÝZKUMU.....	36
6.4	METODA ZPRACOVÁNÍ A ANALÝZY DAT.....	36
7	PŘÍPADOVÉ STUDIE.....	38
7.1	PÁR Č. 1 - LENKA A TOMÁŠ.....	38
7.1.1	<i>Souhrn</i>	41
7.2	PÁR Č. 2 – BEÁTA A MARTIN.....	42
7.2.1	<i>Souhrn</i>	46
7.3	PÁR Č. 3 – TAŘANA A ROBIN.....	48
7.3.1	<i>Souhrn</i>	51
8	VÝSLEDKY VÝZKUMU.....	53
8.1	VO1: JAK VNÍMAJÍ PARTNEŘI PARTNERSKÝ VZTAH?.....	53
8.2	VO2: JAKÁ JSOU OČEKÁVÁNÍ PARTNERŮ OD VZTAHU?.....	53
8.3	VO3: JAKÁ JSOU VZÁJEMNÁ PARTNERSKÁ OČEKÁVÁNÍ.....	54
9	DISKUZE.....	56
	ZÁVĚR.....	59
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY.....	60
	SEZNAM PŘÍLOH.....	61

ÚVOD

Jak už z názvu vyplývá, tato bakalářská práce se bude zabývat partnerskými vztahy. Konkrétně se práce zacíljuje na rozdílné pohledy mužů a žen na partnerství u mladých dospělých.

Snad na každém rohu se můžeme setkat s výroky, jako např. „muži jsou z Marsu, ženy z Venuše“. Také byla napsaná řada knih, které vysvětlují rozdíly mezi muži a ženami, či radí, jak pochopit vnímání a chování příslušníka druhého pohlaví. Tato práce si neklade za cíl radit, ale zjistit, jak vztah vnímají muži a jak ženy, jaká mají partneři očekávání, a zda se tyto očekávání od sebe liší.

Toto téma jsem si zvolila proto, že mě problematika vztahů velmi zajímá. Při uvažování nad mým budoucím směřováním často přemýšlím nad manželským a partnerským poradenstvím. Jelikož se domnívám, že je zdravý a fungující vztah jednou z příčin správného rozvoje jedince, přijde mi práce vztahového poradce velmi důležitá. Podle mého názoru zasahuje tato tematika ve velké míře do života každého z nás. I pro mne jsou vztahové otázky velmi blízké a ráda bych se pomocí této práce dostala zase o něco blíže k pochopení mužského „světa“.

V teoretické části se zabývám především dvěma oblastmi, kterými jsou gender a pojmy s ním související a partnerské vztahy. Důležitou součástí je kapitola gender v partnerském vztahu, která popisuje dosud známé rozdíly mezi muži a ženami projevující se v partnerství. Praktická část bude zaměřena na kvalitativní výzkum. Potřebné informace budou získávány pomocí polostrukturovaných rozhovorů se třemi mladými páry.

Výzkum by měl zprostředkovat náhled do vztahu mladých páru, který by poukázal na rozdílné vnímání a prožívání vztahu muži a ženami. Očekávám, že výsledky výzkumu budou v těsné spojitosti s genderovými stereotypy a poznatky z odborné literatury.

TEORETICKÁ ČÁST

---

1 Gender a pojmy s ním související

Tuto práci začínám kapitolou, ve které se snažím přiblížit gender a pojmy s ním související. V úvodu zmiňuji rozdíly ve vnímání pohlaví a genderu. Následující podkapitoly jsou věnované pojmům, jako jsou genderové role, genderová inedita, maskulinita a feminita a genderové stereotypy. Na závěr se zabývám problematikou genderu v partnerském vztahu, jelikož úzce souvisí s cílem méj bakalářské práce.

Označení „jsem žena“ nebo „jsem muž“ patří k nejzákladnějším způsobům, jak se lidé mohou definovat. Touto jednoduchou větou se člověk vymezuje z hlediska svého pohlaví, které je dáno nejenom biologicky, ale také sociálně.

Biologické pohlaví je biologickou charakteristikou, kterou jedinec získává již v prenatálním období a během života se nemění (Petrušek, 1996). Mužské a ženské pohlaví rozlišujeme na základě fyziologických podmínek, jakou jsou např. chromozomy, vnější genitálie, vnitřní genitálie, gonády (pohlavní žlázy), hormonální stav a druhotné pohlavní znaky (kam patří nejenom prsa, typ ochlupení, rozložení tuku, apod., ale také organické rozdíly mozkových částí a různorodé propojení pravé a levé hemisféry) (Stoller, 1968, in Oakleyová 2000).

Gender, také označován jako sociální pohlaví nebo rod, je pojmem psychologicko-kulturním. „Vyjadřuje rozdíly mezi muži a ženami, jejichž podstata spočívá v kulturních a sociálních vzorcích chování, (Gjuričová, 1997, in Jánošová, 2008, 40). To, jak by měl vypadat správný muž nebo žena, se napříč kulturami, ale i historickými obdobími mění. Základ rozlišování muže a ženy v každé kultuře tvoří pohlaví. Být mužem/chlapcem a ženou/dívkou je dáno nejenom pohlavím, ale i stylem oblékání, gestikulací, způsobem řeči, výběrem témat ke konverzaci, povoláním, sociální sítí, i osobností. Tento soubor kulturně utvořených atributů, kterými dáváme najevo svoji feminitu a maskulinitu se ve formě genderových rolí osvojuje v průběhu socializace (Oakleyová, 2000).

Na rozdíl od pohlaví je gender sociálním konstruktem. Z toho vyplývá, že není pevný, závazný, ale dá se měnit v souladu se sociálními normami. Přesto, že je gender spojován s pohlavím, může být na něm zcela nezávislý. Lidé stejného pohlaví mohou žít v různých genderech (Fafejta, 2004).

1.1 Genderové role

Rodové role obsahují souhrn představ o tom, jací muži a ženy ve skutečnosti jsou, ale i obecné přesvědčení o tom, jaké by jejich chování mělo být. Jedinec skrze genderovou roli vyjadřuje to, kým se cítí být, i to, jak chce být druhými vnímán. Dalo by se říci, že se jedná o vnější vyjádření rodové identity (Jánošová, 2008). Genderové role obsahují „kulturní a sociální stereotypy a očekávání, která se pojí k jednotlivým pohlavím“ (Fefejta, 2004, 30). Genderové role vznikají v každé kultuře a mění se v průběhu historie. V rámci společnosti jsou jasně stanovena práva, povinnosti a nároky, které vyplývají z mužské či ženské role. Pozitivum nátlaku společnosti na genderové role můžeme nalézt ve faktu, že přispívají ke komunikaci v rámci partnerského vztahu a rodiny (Jánošová, 2008).

Rodové role jsou konstruované kulturou, rodinou a interakcemi, projekcemi a delegacemi ze strany rodičů k synovi a dceři (Poněšický, 2004). Už v okamžiku narození jsme klasifikováni nejenom podle pohlaví, ale i na základě příslušného genderu. V porodnici se většinou snadno pozná, zda se jedná o chlapečka nebo holčičku, neboť jim je přidělena příkrývka s „příslušnou“ barvou (po chlapečky modrá a pro holčičky růžová). Můžeme také slyšet poznámky o vzhledu a chování stereotypně podle pohlaví. Chlapeček je pořádný „chlapák“ a dívka, která se narodí s vlásky, je „fešanda“. Veškeré tyto reakce hrají v životě dítěte důležitou roli, neboť zahajují proces učení se genderovým rolím (Oakleyová, 2000). Podle Hartleyové (in Oakleyová, 2000) lze vývoj osvojení si genderové role rozdělit do čtyř procesů:

- **Socializace manipulací:** proces, při kterém dítě přijímá matčin pohled na sebe sama (má trvalý efekt)
- **Zaměření pozornosti na určité objekty:** rozdělení hraček na typicky dívčí a chlapecké
- **Verbální pojmenování:** jedná se o verbální výroky, které v sobě nesou genderově stereotypní nádech (hodná holčička, zlobivý kluk)
- **Vystavení činnosti:** aktivní proces, ve kterém se dívky a chlapci setkávají s typicky mužskými a ženskými činnostmi (ženy – domácí práce, muži – práce na zahradě)

1.2 Genderová identita

Přesto, že se můžeme setkat s různou terminologií v oblasti identity – genderová identita (Stoller) nebo „psychosexuální orientace“ (Money a Hampnosovi), jedná se vždy o totéž, a sice o pocit jedince, že patří do ženské nebo mužské skupiny (Oakleyová, 2000). Genderová identita je tvořena takovými rodovými rolami, které jedinec prožívá jako jemu vlastní a které jsou v souladu s jeho vnitřním prožíváním (Jánošová, 2008). „Genderová identita (cítit se jako muž/žena) je základní dominantou genderové role (žít jako muž/žena)“ (Oakleyová, 2000, 126).

Genderová identita je součástí celkové identity člověka. Identita v sobě nese dvě základní tendence. První z nich, tendence přibližovat se k ostatním, slouží k tomu, abychom našli lásku. Druhá tendence, vzdalovat se od nich, nám napomáhá k tomu, abychom našli svou rozdílnost. Způsob, jakým si osvojíme tyto tendence, určuje v budoucnu podobu našich milostných vztahů (Corneau, 2000).

Na vývoji genderové orientace se podílí jak otec, tak matka. Dalšími důležitými aspekty při utváření podoby genderové identity jsou rodinné prostředí, osobnosti obou rodičů a způsoby jednání rodičů s dětmi (Oakleyová, 2000).

1.2.1 Teorie vzniku genderové identity

Řada výzkumů potvrzuje, že již kolem osmnáctého měsíce života děti upřednostňují hračky, které jsou v souladu s genderovými stereotypy. Vědomí vlastního genderu a genderu druhých lidí má již dvouleté dítě a ve třech letech se u dítěte začínají objevovat způsoby chování a vlastnosti, které vychází z genderových stereotypů (Golombok a Fivush, 1994, in Renzetti, 2003). Ve čtyřech letech vzniká u dětí povědomí vlastní identity (Oakleyová, 2000). Z vývojového hlediska je velmi důležitým mezníkem pro rozvoj identity předškolní věk. V tomto období dochází k diferenciaci a zpřesňování genderové role (Vágnerová, 2000).

Jak se malé děti dozvědí, že patří do skupiny chlapečků nebo děvčátek? Jak děti zjistí, že existují určité věci, které dělají pouze muži („mužské“) nebo ženy („ženské“)? Odpovědi na tyto otázky se snaží najít několik teorií (Renzetti, 2003). Tyto teorie nemají celostní charakter a obsahově se vzájemně doplňují. Řadí se sem teorie identifikační (psychoanalytická teorie), teorie sociální, kognitivně vývojová teorie a teorie genderového schématu (Jánošová, 2008).

I. Identifikační teorie

Tato teorie, jejímž autorem je rakouský lékař Sigmund Freud, je založena na myšlence identifikace s rodičem stejného pohlaví. Podle Freuda dochází u dítěte k identifikaci během falického stádia, které spadá do předškolního věku (Renzetti, 2003). Při procesu přijetí mužské či ženské identity dochází v několika rovinách k zásadním změnám v psychice dítěte. První z nich je úroveň chování, kdy dítě pomocí masturbace objevuje genitální a líbivé pocity, jimiž je fascinováno. Ke změnám v rovině vědomostní dochází v době, kdy dítě začíná registrovat biologické rozdíly mezi oběma pohlavími. Pravděpodobně nejdůležitější jsou změny, které proběhnou na úrovni prožívání. V okamžiku, kdy dítě zjistí odlišnosti mužů a žen, dochází k emoční krizi, která probíhá ve vztahu k oběma rodičům (Jánošová, 2008). Při procesu identifikace je důležité vědět, že probíhá jinak u dívek a jinak u chlapců (Renzetti, 2003).

Přesto, že Freudova identifikační teorie odhalila důležité poznatky o lidském psychosexuálním vývoji a přiměla vědeckou obec zabývat se otázkou dětské sexuality, byla za své vnitřní nesrovnalosti předmětem značné kritiky a v dalších letech byla různými autory podrobena četným modifikacím (Jánošová, 2008).

II. Teorie sociálního učení

Hlavní myšlenkou sociálních teorií je fakt, že se genderová identita dítěte vytváří na základě výchovných zásahů ze strany rodičů a vychovatelů. Ti vycházejí při výchově dívek a chlapců z vlastních stereotypních představ, které mají o ženách a mužích (Jánošová, 2008). Všechny sociální teorie spojuje několik základních principů vycházejících z behaviorismu, na základě kterých probíhá přijímání pohlavní role (Renzetti, 2003). Patří sem:

- *Posilování*: pohlavně specifické chování se utvrzuje pomocí reakcí na chování dítěte, které je společností považováno za přiměřené (pochvala, souhlas, uznání, odměna, apod.) nebo nepřiměřené (ignorace, nesouhlas, kritika, odepření lásky, tresty, apod.) danému pohlaví (Karsten, 2006).
- *Pozorování*: dítě se učí genderové roli na základě sledování činností a reakcí druhých (Jánošová, 2008).

- *Napodobování*: Dříve odpozorované chování je dítětem později zopakováno. Podle stoupců teorie sociálního učení se nejčastějším vzorem dětí stávají dospělé osoby, které jsou přátelské a zároveň mocné (Renzetti, 2003).

III. Kognitivně vývojová teorie

Tvůrcem kognitivně vývojové teorie je Lawrence Kohlberg, který navázal na teorii kognitivního vývoje J. Piageta. Tato teorie předpokládá, že vývoj genderové identity probíhá ve stejném okamžiku jako vývoj kognitivní a vývoj morálního myšlení. Podle této teorie je pro vytvoření genderové identity podstatná vnitřní potřeba dítěte určit vlastní sebepojetí a nalézt řád v sociálním světě (Jánošová, 2008).

IV. Teorie genderového schématu

Teorie genderového schématu vychází z kognitivně vývojové koncepce a zabývá se především tvorbou genderových kognitivních kategorií, které dítěti pomáhají třídit informace týkající se mužsko-ženského světa (Jánošová, 2008). Rozlišujeme dvě základní schematické databáze, které vznikají v dětské kognitivní struktuře.

- *Nadřazené schéma*: obsahuje veškeré obecné informace, které slouží k zařazení objektu, do mužského nebo ženského světa. Díky tomu má dítě poznatky o rozdílech mezi muži a ženami.
- *Podřazené schéma*: obsahuje detailnější informace, kterými dítě doplňuje obecné představy týkající se vlastního pohlaví (Martin, 1990, in Jánošová, 2008).

1.3 Maskulinita a Feminita

„Gender zahrnuje pojmy feminita a maskulinita, které představují osobnostní rysy, fyzické atributy, chování, postoje, zájmy, hodnoty apod., které považujeme za přirozené, typické, žádoucí či normativní pro muže a ženy. Jedná se o veškeré představy spojované s mužstvím a ženstvím“ (Wyrobková, 2007, 13).

Ve spojitosti s maskulinitou a feminitou se můžeme setkat se jednodimenzionálním nebo dvojdimenzionálním (dualistickým) modelem. Jednodimenzionální koncepce pracuje s pomyslnou úsečkou, na jejímž jednom okraji je extrémní feminita, na druhém se nachází

extrémní maskulinita a uprostřed je oblast víceméně neutrální (nevyhranění lidé) (Karsten, 2006). Bipolární koncept, který předpokládá, že přítomnost jednoho pólu vylučuje přítomnost druhého, zpochybnula v 70. letech americká psycholožka S. L. Bemová, která vnesla úplně nový pohled na feminitu a maskulinitu sestavením dvojrozměrného dotazníku „*The Bem Sex Role Inventory*“, ve kterém jsou maskulinita a feminita brány jako dvě na sobě nezávislé dimenze. Podle Bemové jsou to dvě polarity, které se vzájemně nevylučují a jedinec může být současně femininní i maskulinní (Wyrobková, 2007). Dotazník je tvořen dvěma stupnicemi. Stupnice instrumentálnosti obsahuje charakteristiky, které jsou žádoucí spíše pro muže (je aktivní, lépe snáší tlak, je soutěživý, snadno se rozhoduje, jen tak se nevzdává, je sebejistý, nezávislý, cítí svou převahu). Expresivnostní škála je tvořena charakteristikami spíše ženskými (vnímá pocity druhých, je schopná navazovat vztahy, je laskavá, je srdečná ve svých vztazích, pomáhá druhým, je vlídná a něžná). Na základě těchto dvou škál stanovila Bemová 4 osobnostní typy, které jsou nezávislé na biologickém pohlaví:

- **Androgynní:** vysoký podíl maskulinity i feminity
- **Maskulinní:** vysoký podíl maskulinity a nízký podíl feminity
- **Femininní:** vysoký podíl feminity a nízký podíl maskulinity
- **Indiferentní (nediferencovaný):** nízký podíl feminity i maskulinity (Karsten, 2006).

Pozdějšími výzkumy bylo zjištěno, že v podmínkách moderní společnosti, ve které jedinec přijímá celou řadu rolí, je neadaptivnější androgynní typ. Typické chování, které vystihuje androgynní jedince, je v souladu s vlastními potřebami i požadavky dané situace. Nemusí však vycházet z toho, co přísluší jeho genderové roli (Wyrobková, 2007).

1.4 Genderové stereotypy

Genderové stereotypy jsou „návodem“ k tomu, jak by měl vypadat „maskulinní muž“ a „femininní žena“ (Renzetti, 2003). V rámci rodových stereotypů bývají mužům a ženám přiřazovány typické vlastnosti, které určují naše chování a jednání vůči mužům a ženám v konkrétních sociálních situacích (Karsten, 2006). Ty mohou mít podobu stále se opakujícího způsobu chování, jednání či myšlení (Hartl, 2004). Vlastností, které jsou přiřazovány k ženskosti/feminitě nebo mužnosti/maskulinitě, je celá řada. Seznam nejčastějších genderových stereotypů uvádí ve své knize Růžový a modrý svět Cviková (2003, 31-32):

- **Žena:** skromná, spokojí se s tím, co má, citlivá, něžná, poddajná, neví, co chce, stále se ptá, obdivuje druhé, nechá si poradit od druhých, hovoří často o osobních věcech, čeká na muže, zajímá se o zájmy muže, opouští přátele kvůli muži, mnoho strpí, pomlouvá, neustále si povídá s kamarádkami, zradí dokonce i nejlepší kamarádku, je nesamostatná, nechává se pozvat, nechává iniciativu na muži, je shovívavá, klade důraz na to, aby se muž necítil slabý, promine muži chyby i slabosti, ustupuje a dělá kompromisy, vzdá se kariéry ve prospěch muže, stará se o rodinu i jiné, atd.
- **Muž:** neukazuje city, ví, co chce, rozhoduje se sám, říká to, co si myslí, je vytrvalý, více než o osobních věcech hovoří o výkonech, nic nestrpí, nevzdá se kvůli ženě svých zájmů ani přátel a kolegů, nechává ženu čekat, je dobrý kamarád, rozhoduje, dodrží to, co slíbil, je aktivní, je samostatný, chce být silnější a moudřejší, chce víc vydělávat, je zodpovědný za finance a zabezpečení rodiny, nedělá kompromisy, záleží mu na úspěchu v povolání, atd.

Stereotypní představy, které jedinci přisuzují různé způsoby chování a vlastnosti nevychází z jeho individuality, osobních zkušeností nebo informací o životní situaci. Důležitou vlastností stereotypů je, že nejsou tvořeny na základě osobních zkušeností, ale verbálním i neverbálním šířením informací ostatními příslušníky společnosti (Martin, 1991, in Janošová 2008).

1.5 Gender v partnerském vztahu

V mnohé literatuře se můžeme dočíst, že se genderové rozdíly projevují i v partnerském vztahu. Tyto odlišnosti ve vnímání partnerského vztahu mají svůj základ v rozdílných zkušenostech, které jedinec získává ve vztahu k ženskému a mužskému elementu, matce a otci (Poněšický, 2004). Jedu z příčin může představovat odlišný průběh pohlavní identifikace chlapců a dívek.

Ve většině případů se o děti stará hlavně matka, což vede u dívek k nepřerušnému identifikačnímu vývoji. Tento zdánlivě nekonfliktní průběh se podílí na tom, že jsou dívky závislejší na postojích matky, což může přispívat k větší nejistotě a větší zranitelnosti druhými (Janošová, 2008). Na druhé straně se u dívek díky blízkému vztahu s matkou rozvíjí empatické schopnosti a větší potřeba sounáležitosti. Aspekty vnímání, naslouchání, potřeby poznat i být (partnerem) poznána se v partnerském vztahu výrazně projevují například v intimní oblasti. Pro ženu je podstatná citová výměna, vzrušuje ji více to, co se

odehrává mezi ní a partnerem, nežli pouhá koncentrace na sexuální prožitek a orgasmus, jak je tomu mnohdy u mužů, kteří jsou vedeni biologickou složkou (Poněšický, 2004). Rozdíly v intimní oblasti představuje i frekvence sexuálního styku. Na rozdíl od žen mají muži daleko větší potřebu pohlavního styku. Tato potřeba je dána především vyšší hladinou testosteronu, která zapříčiňuje větší chuť na sex a lehčí dosahování orgasmu. U žen není schopnost dosáhnout orgasmu vrozenou záležitostí, ale získávají ji postupným učením, které je založeno na hromadění příjemných smyslových sexuálních prožitků. Proto je pro ženu také velmi důležitá něha a emocionální prožívání při sexuálních hrátkách. Zatímco muž považuje sexuální touhu za projev své lásky, žena emoce vyjadřuje pomocí slov. Tato rozdílnost se může projevit například při řešení nějakého sporu. Žena, která se svým partnerem řeší nějaký problém, jistě nebude ochotná věnovat se sexu, ale muž se bude snažit využít sexuální styk k ukončení neshody (Dallaire, 2009).

U chlapců je proces identifikace o něco složitější, neboť dochází k odpoutání od matky. Chlapec se na jedné straně, prostřednictvím deidentifikace, snaží distancovat od „ženské“ emocionality, a na straně druhé se částečně snaží ztotožnit s tím, co se obecně očekává od mužů a tím se začlenit do „mužského světa“. V této rané zkušenosti můžeme nalézt jednu z hlavních příčin snahy mužů neprojevovat navenek vlastní prožívání. K rozvoji této charakteristiky přispívá fakt, že se mnozí muži staví odmítavě k citovým projevům vůči ženě na veřejných místech a tím pádem nemohou děti dojít ke zjištění, že i muži, stejně jako ženy, mají citové potřeby (Jánošová, 2008).

Uvedené rozdíly nejsou jedinými odlišnými projevy nebo přístupy k partnerskému vztahu. Již na začátku vztahu, tedy ve fázi zamilování, dívky vstupují do partnerství s představou intenzivní komunikace, úcty a jistoty. Zároveň by jim jejich partner měl poskytovat oporu, měl by vyzařovat přirozenou autoritu a být pravým gentlemanem potvrzujícím jejich ženství. Chlapci naopak chtějí být obdivováni, hýčkáni a vztah se tedy vyznačuje jistou jednosměrností a pohodlností. Žena vidí ve vztahu navázání důvěry a vzájemnosti, naplnění přání být životem nesena. Důležitá je pro ni spolehlivost. Muž oceňuje nejvíce jistotu, bezkonfliktnost a zároveň možnost separace a individuace. Ve vztahu, ale i v životě, mají muži neustálou potřebu potvrzovat svoji mužnost a nadvládu, což ženy často zcela nechápou (Poněšický, 2004). Dalo by se říci, že se bojí ztráty své těžce nabyté „maskulinní“ identity, pokud by se podvolili ženské potřebě po blízkosti, něze a intenzivním citovém životě v páru. Proto se především zaměřují na vlastní profesní

kariéru a vynakládají mnoho sil k tomu, aby získali a udrželi, pro ně nezbytný životní standard (Karsten, 2006).

Tyto odlišné přístupy a očekávání mohou v budoucnu vést ke konfliktům, kdy si žena stěžuje, že s ní partner nemluví a na druhé straně se muž cítí být ve vztahu omezován nebo dokonce kontrolován (Poněšický, 2004). Muži mohou mít také pocit, že je žena neustále kritizuje a na něco si stěžuje. Tato domněnka vzniká mimo jiné ze skutečnosti, že muži a ženy používají jazyk odlišným způsobem. Zatímco muž používá řeč k tomu, aby získal nebo podal prospěšnou informaci, která je logická a věcná, žena využívá jazyk na vyjádření emocí a ke komunikaci s druhými. Další příčinou může být mužské vnímání emoce jako důsledek nevyřešeného sporu. Pokud tedy žena vyjadřuje svoje emoce, muž se domnívá, že je to z důvodu nějakého problému, který dosud nevyřešila, a že s největší pravděpodobností souvisí s jeho osobou, když mu o něm říká. Ve skutečnosti však žena nekritizuje, ale líčí svůj duševní stav a to z důvodu vytváření kontaktu s partnerem. Muži nesdílí ženskou potřebu tolik verbálně komunikovat, což může vést ženu k domněnce, že o ni muž ztrácí zájem. To potvrzuje i několik neuropsychologických studií, které ukázaly, že jsou muži oproti ženám „verbálně handicapováni“. Důvodem je lepší umístění a větší rozvinutí řečového centra u žen. Jestliže tedy partner méně mluví, neznamená to, že by svoji přítelkyni měl méně rád nebo to dělal úmyslně či ze vzteku. Je to dáno tím, že je z neurologického hlediska oproti ženě znevýhodněný (Dallaire, 2009).

Pro rovnoprávný a dobře fungující vztah je nutné si tyto odlišnosti uvědomit a pracovat s nimi, neboť teprve tehdy se k partnerovi přikloníme. Pokud žena muži umožní nebo mu přeje „svobodu“, tak se k ní o to raději vrací. Naopak, když se muž ženě skutečně intenzivně věnuje, dokazuje jí svou lásku, dává jí ve vztahu jistotu a partnerskou výměnu dle přísloví: „Společná radost – dvojitá radost a společné trápení – poloviční trápení,“ pak mu ráda jeho svobodu poskytuje (Poněšický, 2004).

Když se zaměříme na průběh a budování vztahu, hrají v něm velkou roli ženy, hlavně jejich počínání a postoje. Na základě různých průzkumů můžeme dojít ke zjištění, že pro průběh vztahu je důležitější žena. Přesto, že na Rubinově (1981, in Karsten, 2006) „stupnici lásky“ dosahují muži v prvních měsících vztahu vyšších hodnot, ukazuje se, že v dlouhotrvajících vztazích, bývá intenzita lásky měřená po dvanácti měsících u žen výraznější než u mužů, zatímco ve vztazích, které se do roka rozpadnou, je tomu opačně. Řada studií také dosvědčuje, že jsou ženy citlivější na problémy ve vztahu. Častěji se

pokoušejí o rozhovor, který by vzniklou napjatou atmosféru vyčistil. Také jsou daleko ochotnější než muži přijímat pomoc od třetí strany. Buď kontaktují např. kvalifikovaného partnerského poradce, terapeuta nebo si vyslechnou nějakou radu od přítelkyně či jiné blízké osoby. Pokud k tomu ještě přidáme větší snahu otevřeně se svěřit, ale také se přizpůsobit, je evidentní, že zpravidla silněji přispívají ke zvýšené partnerské spokojenosti (Karsten, 2006).

1.5.1 Očekávání mužů a žen

Jak už jsem výše uvedla, jsou očekávání, která od vztahu partneri mají velmi důležitá, neboť jejich naplnění popřípadě nenaplnění má těsnou souvislost se spokojeností ve vztahu. Jsou vyjadřována formou komunikace a to buď přímo, nebo naznačována tzv. „mezi řádky“. Očekávání jsou přímým odrazem postojů, způsobu prožívání a stereotypního chování mužů a žen. Kratochvíl (2009) tato očekávání popsal (s trochou humorné nadsázky) a rozdělil do 4 částí zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy.

I. Očekávání žen

- **Posedět a popovídat:** toto očekávání je spojené s uspokojením potřeby „vypovídat se“. Žena vyžaduje někoho, s kým může sdílet své zážitky, starosti, potíže, odkrýt své emoce a hovořit o nich. Od muže většinou očekává pozorné a empatické naslouchání, pochopení a útěchu. Rady a mužské komentáře jako např. „na to se vykašli, to jsou jenom žvásty,“ jsou přijímány s nelibostí. Naopak v některých případech žena očekává opětovné vyjádření mužových myšlenek, zážitků a pocitů
- **Duševní porozumění:** je možnost hovořit otevřeně a bez strachu o svých obavách, pocitech, názorech, prožitcích a postojích se svým partnerem. Žena se partnerovi může svěřit se svými niternými problémy. Muž by měl být ochoten naslouchat a především rozumět tomu, jak to žena myslí a cítí. Rozhodně by reakce na sdílené obsahy neměla být ironizující nebo zlehčující. Podstatné je to, aby muž bral takové sdělení vážně, aby žena nemusela mít strach, že dané informace proti ní někdy použije. Důležitými složkami duševního porozumění jsou vzájemnost, neboť i muž chce a potřebuje se svojí partnerkou sdílet své plány, představy, přání a city. Rovněž nesmí chybět jistota, bezpečí a to, že se partneri se na sebe mohou spolehnout a mohou si věřit.

- **Vycítit, co žena potřebuje:** je vyšší stupeň duševního porozumění, kdy muž pozná, co žena chce, jak se cítí, aniž by musela cokoli říkat. Žena od muže očekává, že si nemusí říkat o každou maličkost, že si partner sám všimne toho, kdy je smutná a utěší ji nebo toho, že má problémy a pomůže jí. Muž by měl také ženu umět ocenit za to, co všechno pro něho a rodinu dělá, vynaložit vlastní iniciativu při sledování narozenin, výročí a obdarovávat ji dárky a pozornostmi. Také by měl být schopen vycítit, kdy má náladu se milovat a kdy očekává pouhé přivinutí, pohlazení nebo polibek.
- **Vyjadřovat lásku celým svým životem:** v sobě obsahuje všechny tři předchozí očekávání a zasazuje je do delšího časového a širšího emočního rámce. Žena očekává, že na základě partnerova chování a projevu vycítí, že ji má rád. Požaduje neustálé spontánní důkazy o jeho lásce k ní prostřednictvím slov, obdivu, ocenění, porozumění, pomoci, podpory, zodpovědnosti a věrnosti.

II. Očekávání mužů

Oproti ženským očekáváním, která jsou zaměřena především na vnitřní prožitky a city, jsou očekávání mužská věcná a týkají se hlavně vnějšího chování.

- **Uvařeno, uklizeno:** základním očekáváním muže od manželství (partnerského vztahu) je uspokojování primárních potřeb – pravidelné jídlo a domov. Muž přijde domů z práce a očekává, že ho žena přivítá uvařenou večeří, která mu chutná. U tohoto očekávání může dojít ke zklamání a následnému konfliktu, neboť „maminka vařila líp“, připravovala svačiny, pekla buchty a žena to nedělá a navíc se muže snaží přimět k pomoci. Ruku v ruce s „plným břichem“ jde i očekávání příjemné atmosféry domova a jeho útulnost, což v sobě zahrnuje určitou míru uklizenosti – čistota, utřený prach, uspořádané věci, vypráno. Muž tedy očekává od ženy, že bude uklízet. Co však vidí s nelibostí je to, když mu partnerka sahá na jeho věci, papíry, nářadí a dělá v nich pořádek podle vlastních představ. Ani proces uklízení muž nesleduje rád, ale výsledek považuje za samozřejmost.
- **Sex, kdykoliv se mu zachce:** dalším typickým očekáváním muže je snadno přístupné uspokojování vlastních sexuálních potřeb. Počítá s tím, že nebude kvůli sexuální přístupnosti u ženy muset vyvinout větší úsilí, například květinami, dárky, večeří v restauraci a vínem. Svoji partnerku chce mít „po ruce“ kdykoli se mu zachce.

- **Obdiv stále:** třetím typickým očekáváním muže je neustálý obdiv ze strany jeho ženy. Partnerka musí vědět a často říkat jak je úžasný, inteligentní, mužný, šikovný, citlivý, prostě „jednička“. Chválit ho musí nejenom v soukromí, ale i za přítomnosti druhých. Žena musí na muži obdivovat jeho akčnost i schopnost relaxovat, jeho ctnosti i nectnosti, úsměv i zlost.
- **Nezatěžovat starostmi:** přesto, že muž očekává uznání, tak neočekává jakékoli požadavky na vykonávání nejrůznějších úkolů (opravit kapající kohoutek, namazat vrzající dveře, přišroubovat uvolněnou kliku, atd.). Pokud ho žena začne zaplavovat takovými žádostmi, přestává se muž doma cítit dobře a raději tráví čas někde jinde.

2 Partnerský vztah

Partnerství neboli soužití v páru je nedílnou součástí života a v naší společnosti hraje významnou roli. Není však pravidlem, že každý člověk musí do partnerského vztahu vstupovat nebo v něm setrvávat. Někdo může pociťovat štěstí a životní naplnění jako „single“ (Corneau, 2000). Pro naši práci je však život v páru stěžejním tématem.

V našem okolí se můžeme setkávat s páry heterosexuálními ale i s páry homosexuálními. Lesbické a vztahy mezi dvěma muži se od vztahů mezi mužem a ženou mohou v určitých oblastech lišit. Proto je důležité na začátku této kapitoly zmínit, že zde o partnerství hovoříme v kontextu párového soužití heterosexuálních dvojic.

Spokojený a vyrovnaný vztah není však samozřejmostí. Vyžaduje mnoho úsilí, učení a nevzniká ze dne na den. Vztah se formuje postupně přes fázi zamilovanosti a romantické lásky, která je plná vášně, idealizace, iluze a silných emocí, až k trvalé lásce, která se vyznačuje vlastnostmi, jako jsou důvěra, intimita, oddanost, solidarita, jistota apod.

Jednou z podstatných věcí pro udržení vzájemné lásky a prohloubení intimity je vytvoření tzv. vnitřních hranic. Tyto osobní hranice nám neumožní, abychom byli pohlceni naším protějškem, ale pomohou nám k poznání osobitých vlastností toho druhého a k otevření se partnerovi. Nesmíme si však tyto hranice plést se zatajováním našich myšlenek. To, zda tyto osobní meze povedou k rozpadu nebo upevnění vztahu, závisí na míře otevřenosti, zranitelnosti a důvěry (Giddens, 2012). Vnitřní hranice spolu

s charakteristikami, jako jsou realistická hodnocení partnera, rovnoprávnost a vyváženost požadavků na partnera, tvoří zralý a realistický partnerský vztah.

2.1 Mladá dospělost

Ohraničení mladé dospělosti se v návaznosti na různé autory může lišit. Kuric (1986) a Říčan (2004) zahrnují do mladé dospělosti období od dvaceti do třiceti až dvaatřiceti let. Naproti tomu Vágnerová (2008) a Karsten (2006) vymezují mladou dospělost až do čtyřiceti let. Lez ale opravdu přesně určit, kdy se jedinec stává dospělým? I na tuto otázku řada autorů odpovídá odlišným způsobem. Často se však můžeme setkat s následujícími charakteristikami, které by dospělý člověk měl splňovat:

- **Vykonává nějakou produktivní práci**, díky které se stává soběstačný nebo se připravuje na budoucí povolání.
- **Samostatně hospodaří**, obstarává si a pečuje o své vlastní věci.
- **Spolupracuje bez zbytečných konfliktů**, přijímá i uděluje radu a pomoc, podřizuje se vedení i sám vede méně zkušené.
- **Vyřizuje s nadřízeným v práci či při studiu své věci samostatně**. Jedná s ním vyspěle, bez zbytečného rozruchu, submisivity či zdůrazňování své nezávislosti.
- **Má realistické plány**, které jsou v souladu s jeho zájmy.
- **Bydlí sám**, pokud to není možné, tak má v domě svých rodičů své „teritorium“, o které se stará.
- **Volný čas je schopen trávit sám**. Má však jednoho nebo několik přátel, kteří stojí o jeho společnost. Rodiče má rád, váží si jich, ale netráví s nimi mnoho času.
- **Je schopen se stýkat s příslušníky opačného pohlaví** bez přílišných zábran a strachu, poskytovat i přijímat lásku a něhu.
- **Cílevědomě rozšiřuje svou orientaci v prostředí**, ve kterém žije, pracuje nebo studuje.
- **Aktivně se zajímá a pečuje o blaho rodiny, přátel i širšího společenství** (Farková, 2009).

V mladé dospělosti dochází k dalšímu rozvoj kognitivních kompetencí, ke stabilizaci emočního prožívání a k posunu v oblasti sebepojetí. Velké změny se odehrávají v socializační oblasti, kam spadá hlavně přijetí nových rolí a s nimi spojených

způsobů chování, dále pak v ujasnění si vztahu k hodnotám a normám, které jsou vyjadřovány různými skupinami (rodinou, školou, přáteli,...) a v dovršení vývoje morálního uvažování (Vágnerová, 2008). Podle Karstena (2006) musí jedinec v této etapě života, za normálních okolností, zvládnout čtyři komplexní vývojové úkoly: *povolání* - volba zaměstnání a profesní kariéra; *výběr partnera* - rozhodnutí se pro životního druhu; *partnerství* - budování vztahu a *rodičovství* - založení rodiny a výchova dětí. Více se však budeme zabývat pouze výběrem partnera a partnerstvím v mladé dospělosti. Pro Eriksona (2015) je ukazatelem tohoto období psychosociální krize intimita vs. izolace. Vyřešením antiteze mezi těmito tendencemi vzniká láska, neboli vzájemnost zralého odevzdání se v konkrétních vztazích, které mohou vyžadovat kompromisy a oběti.

2.1.1 Výběr partnera

Předpokladem kvalitního a trvalého vztahu je správný výběr partnera, který by měl splňovat určitá kritéria. Volbu trvalejšího partnera ovlivňuje mnoho různých faktorů:

- **Obecné, sociokulturní podmíněné normy:** současný společenský ideál, mediálně prezentovaný prototyp partnerského vztahu, přetrvávající tradice apod.
- **Individuální preference:** jsou odvozeny z osobnostních rysů, zážitků z dětství, zkušeností z předchozích vztahů, z postojů k partnerství apod. Tato osobní měřítko jsou nejvýznamnější, neboť obecné sociokulturní modely jsou interpretovány individuálně.
- **Náhodné vlivy:** sem může patřit například doba, ve které dojde k setkání. V určitých fázích života nebo situacích je člověk otevřenější k navázání nového vztahu (po rozchodu, na svatbě kamarádů, po získání nové sociální pozice atd.) (Vágnerová, 2008).

Výběr partnera také ovlivňuje pojetí sebe sama, to jaké má člověk sebehodnocení, jak oceňuje vlastní možnosti, a za jak atraktivního se považuje. Sociální zkušenost, kterou získal v průběhu dětství ve své rodině, hraje při volbě partnera významnou roli (Vágnerová, 2008). Pro mladé dospělé, vyrůstající v úplné rodině jsou důležité vlastnosti možného partnera, jako např. inteligence, tolerance, zodpovědnost, poctivost a smysl pro rodinný život. Naopak lidé, kteří nenabýli takovou zkušenost, si důležitost těchto atributů jednoznačně neuvědomují (Vymětalová, 2000, in Vágnerová, 2009).

Při volbě partnera se můžeme setkat s rozporem mezi vlastnostmi atraktivními v prvním kontaktu a vlastnostmi, které jsou důležitější pro udržení dlouhodobějšího vztahu. Významným činitelem u prvního kontaktu je emotivita. To znamená, že lidé vybírají na základě vlastností, které je uchvacují. Tyto vlastnosti však nemusí být z dlouhodobějšího hlediska významné. Na první pohled je pro člověka nejdůležitější fyzická atraktivita, která upoutá naši pozornost (Vágnerová, 2009). Mladí dospělí, kromě fyzické přitažlivosti, mohou považovat za důležitou schopnost být středem pozornosti, nezkatit žádnou zábavu a také to, aby byl partner hodný a trpělivý (Marciszová, 2006, in Vágnerová, 2009). Pro dlouhodobý vztah jsou však důležité vlastnosti jako upřímnost, důvěryhodnost, zodpovědnost, vřelost, inteligence, tolerance (Vymětalová, 2000, in Vágnerová, 2009).

2.1.2 Partnerství v mladé dospělosti

V mladé dospělosti hraje partnerství významnou roli. Intimní vztah, který partnerství představuje, je důležitým prostředkem osobního rozvoje mladého dospělého. Vzdání se části své samostatné identity a vytvoření identity párové může jedinci poskytnout potřebné podněty k porozumění sebe sama, k realizaci osobního potenciálu nebo k lepšímu poznání partnera (Vágnerová, 2009).

Jakým způsobem je partnerský vztah vnímán závisí na osobnostních rysech, genderu, ale také na vývojové fázi. Na počátku mladé dospělosti je většinou partnerství plné emocí, majetnické lásky, romantiky, ale také nezávazného sexu. Je to období, které lze chápat spíše jako období zkušeností, a jedinec se v něm učí párové identitě. Teprve s potřebou trvalejšího vztahu začne být důležitější intimita, solidarita, založení rodiny a jistota vzájemné opory (Vágnerová, 2009).

2.2 Formy partnerského vztahu

Partnerský vztah se od vztahu rodič – dítě liší svojí potenciální symetrií a sexualitou. Přesto, že se můžeme setkat s vztahy, které se vyznačují určitou asymetrií nebo v nich nedochází k sexuálnímu styku, existuje předpoklad, že se tyto dva aspekty změní či obnoví. V rámci společnosti se vyskytuje i řada různých prototypů partnerských vztahů, pro které jsou typická různá očekávání ať už od sebe samých, od druhých, či od společnosti (Gjuričová, 2003). Možností, jak rozdělit vztahy, je celá řada. V literatuře se

můžeme setkat s rozlišením partnerství na základě jejich vnitřní symetrie, které může představovat Haleyho (1963, in Kratochvíl, 2009) klasifikace vztahů na:

- **Symetrické:** partneři jsou si rovni, problémy řeší dohodou, výměnou nebo kompromisem.
- **Komplementární:** jeden je nadřazený tomu druhému, který očekává rady a směrnice. (Komplementarita ve vztahu už je částečně dána faktem, že jde o vztah mezi mužem a ženou, jejichž sexuální i genderové role se liší.)
- **Metakomplementární:** podřízený partner dosahuje svých cílů pomocí projevů slabosti, neschopnosti a bezmoci. Tímto způsobem manipuluje s vůdčím partnerem na nevědomé úrovni.

S označením symetrie nebo asymetrie se v rámci partnerských vztahů můžeme setkat i u Plzáka (1973). Zavedl přínosné posuzování tzv. emocionální závislosti partnerů na vztahu pomocí pětibodové stupnice pro každého partnera zvlášť. Pomocí výsledků z této stupnice rozlišuje milostné vztahy podle:

- a) Velikosti rozdílu mezi partnery
  - symetrické
  - asymetrické
- b) Intenzity závislosti na vztahu
  - klidné
  - debaklové
  - kalamitní

Vztahová závislost je dána tím, jaké by měl rozpad vztahu následky na partnery. Plzák (1973) shledává za vlivný faktor, podporující emocionální závislost, atraktivnost partnera. Atraktivita ženy je dána její krásou, půvabem, ženským chováním, roztomilostí a něhou. U muže je to spíše duchaplnost, osobní kouzlo, vtip, spolehlivost, statečnost, společenský význam a v jisté míře i krása.

Důležité pro tuto bakalářskou práci je zmínka o tom, že se partnerské vztahy mohou lišit i na základě párů, kterými jsou tvořeny. Podle Gjuričové (2003) rozlišujeme v naší společnosti následující typy partnerských dvojic:

- **Dvojice lidí, kteří spolu chodí:** spojuje je citová vazba, sexualita, trávení volného času, společné koníčky, zážitky apod. Trvalost vztahu závisí na obou

partnerech, nikoli na společnosti, jak tomu bylo dříve. To, zda bude vztah dlouhodobý a bude se rozvíjet do dalších fází, vyjadřuje dvojice pomocí svých očekávání. Nejčastěji se tento typ vztahu objevuje u dospívajících či mladých dospělých, není to však podmínkou. Přesto, že milostný vztah prožívají ne zcela dospělí jako nejsilnější vazbu, je vztah k rodičům z mnoha hledisek silnější (bydlení, ekonomická závislost, opora v krizových situacích). Ve většině případů je vazba s rodiči nejstabilnějším vřahem v naší společnosti.

- **Dvojice, které spolu žijí:** spojuje je, kromě předchozího, delší soužití a společné bydlení. Společná koexistence propojuje více oblastí života (byt, společné hospodaření, ekonomika). Také rozchod těchto párů přináší mnohem více změn a je oproti „pouhému chození spolu“ těžší. Rozhodnutí bydlet spolu učiní oba partneři společně. Ani tento krok není v naší kultuře podmíněn sňatkem. To, že spolu dva lidé žijí tzv. „na psí knížku“ a to i v případě, že mají děti, se objevuje čím dál častěji. Pravděpodobnost svatby a následného manželství je však v těchto vztazích vyšší. V některých případech se partneři dohodnou na pozdějším sňatku, někdy to považují za pouhou formalitu nebo se na tomto tématu zcela neshodnou.
- **Manželské páry:** jedná se o páry, které uzavřeli sňatek občanský nebo církevní. Tímto aktem se stává jejich vztah veřejným, což dodává vztahu právní a ekonomickou výhodnost. Také pro děti je manželství rodičů důležité, neboť je to pro ně srozumitelný projev jejich vzájemného vztahu.
- **Rodičovské páry:** společné rodičovství bývá často nejmocnějším vnějším faktorem, který drží dvojici pohromadě. Narození dítěte mohou páry prožívat nejrůznějšími způsoby. Především je význam této události spojen s předchozím vývojem vztahu. Pro harmonické páry to může znamenat naplnění, vítaný přechod do další životní fáze a naopak nešťastné páry to prožívají jako nepříznivou ránu osudu, kterou je třeba snášet. Labilní páry v rodičovství vidí naději, která upevní jejich vztah. S dítětem přichází i rychlá vlna změn, při kterých je nutná dobrá soudržnost rodiny. Miminko představuje ekonomickou a časovou zátěž pro pár i pro celkovou dynamiku vztahu. Mnoho harmonických a symetrických párů po příchodu potomka prožívá deziluzi tím, co od sebe navzájem čekají.

2.3 Láska

Láska je pojem, který je těžké vysvětlit nebo vědecky uchopit. Přesto se můžeme v literatuře setkat s pokusy lásku vymezit a kategorizovat.

Kratochvíl (2009) popisuje lásku jako hluboký pozitivní cit, který může být tvořen směsí různých kontrastů. Láska může obsahovat přízeň i zlost, vzrušení i nudu, stabilitu i převrat, omezení i volnost (Parrot, 2004). Fromm (1996) považuje lásku za umění, za cit i akt vůle. Láska vyžaduje znalost, úsilí, a trpělivost, je třeba se jí učit a postupně ji ovládat. Nedílnou součástí je i ochota ke kompromisům při řešení konfliktů a tolerantnost pro slabosti toho druhého (Kratochvíl, 2009). Láska je proces rozvoje dvou lidí, kteří jsou ve vztahu postaveném na vzájemném porozumění a otevřenosti (Willi, 2006). Láska může přinést našemu životu smysl, životnost a cíl nebo způsobit nesnesitelnou prázdnotu (Moore, 1998). Je to energie v pohybu, která je orientovaná k milované osobě a v průběhu svého vývoje může mít mnoho vrcholů a pádů (Dallairea, 2009).

2.3.1 Druhy lásky

U různých autorů se můžeme setkat se odlišným dělením lásky. V odborné literatuře se asi nejčastěji při kategorizaci lásky setkáváme s láskou romantickou a láskou přátelskou.

- **Romantická láska:** je láska emočně vypjatá, láska vášnivá nebo zamilovanost. Tato láska je směsicí citů, mezi které patří něha a sexualita, nadšení a bolest, altruismus a žárlivost. Je to stav, který se vyznačuje silnou touhou po spojení s druhým. V případě opětování je propojena s naplněním až extází, na druhou stranu neopětovaná je spojena s prázdnotou, úzkostí a beznadějí. Jedním z důležitých aspektů romantické lásky je sklon k iluzím, k idealizaci partnera. Dochází v ní také k rozvoji závislosti na partnerovi a stesku v jeho nepřítomnosti. Přesto, že se v této lásce můžeme setkat s velkou mírou obětavosti, je v ní také mnoho požadování, očekávání projevů a důkazů lásky (Kratochvíl, 2009).
- **Přátelská láska:** je typická pro dlouhotrvající vztah spojený s citovou angažovaností a oddaností. Oproti lásce romantické, která je dramatická a vášnivá, je láska přátelská klidná. Charakterizuje ji vzájemná důvěra, oddanost, porozumění a pocit bezpečí (Kratochvíl, 2009).

K doplnění nám může sloužit klasifikace „šesti barev“, kterou publikoval Lee (1973,1988, in Kratochvíl, 2009). Kromě zmiňované *lásky přátelské (strogé)* a *lásky romantické (erós)* popisuje také *lásku hravou (ludus)*, pro kterou je důležitá nezávaznost spojená se sexuálním dobrodružstvím. Vedle těchto tří primárních typů stojí ještě tři sekundární, kterými jsou: *láska šílená (mania)*, kterou charakterizuje vášně a naprosté přivlastnění si partnera, *láska praktická (pragma)*, jež je racionálně zaměřená a *láska obětavá (agapé)*, která se vyznačuje svojí oddaností, obětavostí a trpělivostí. Podle nejrozličnějších průzkumů dosahovali muži vyšších hodnot na škálách romantické, obětavé a hravé lásky, zatímco ženy na škálách šílené a praktické lásky. Na tyto výsledky musíme pohlížet z perspektivy pohlavních rolí. Pakliže se ženy k partnerskému vztahu staví prakticky, může to být zapříčiněno tím, že jejich budoucí životní standard závisí na postavení manžela. Finančně zaopatřený muž je zárukou bezstarostné budoucnosti pro ni i pro její děti. Typický muž na druhou stranu potřebuje vzrušení a napětí (romantická láska), dobrodružství a změnu (láska hravá) nebo to, aby někomu poskytl jistotu a zajištění (obětavá láska). Tato zjištění však nelze zobecnit, neboť jsou i ženy s vyšším podílem maskulinity na škále „instrumentálnosti“, které oceňují hravou lásku nebo muži dosahující vyšších hodnot feminity na škále „expresivity“, kteří mají sklon k lásce šílené (Karsten, 2006).

Podle triangulární teorie lásky, jejímž autorem je Sternberg (1986), je láska tvořena třemi komponentami, kterými jsou: *důvěrnost*, která odkazuje na pocity blízkosti a sounáležitosti v láskyplném vztahu, *vášně*, jež zahrnuje motivační zdroje, které vyvolávají zamilovanost a fyzickou přitažlivost a *oddanost*, která je z krátkodobé perspektivy rozhodnutím milovat druhého člověka a v dlouhodobé zaměřenosti odhodláním udržet tuto lásku a být angažovaný. Na základě kombinace těchto 3 složek Sternberg (1986) rozlišil 7 typů lásky:

- **Láska čistě přátelská** (liking): zahrnuje pouze složku důvěrnosti
- **Láska zaslepená** (infatuated love): je zvláště vášnivá
- **Prázdná láska** (empty love): obsahuje pouze rozhodnutí
- **Romantická láska** (romantic love), je tvořena intimitou a vášní
- **Partnerská klidná láska** (companionate love): je charakterizována intimitou a oddaností
- **Osudová láska** (fatuous love): obsahuje vášně a oddanost
- **Úplná láska** (consummate love): má všechny tři komponenty

2.3.2 Láska jako vývoj vztahu

Na začátku většiny vztahů stojí vášnivá láska, která je plná spalujících tužeb (Corneau, 2000). Vstupuje náhle a neplánovaně a pokaždé se děje sama od sebe. Přichází z neznáma, ve svůj čas a za vlastních okolností. Nemusí se vždy jednat o lásku na první pohled, ale může se nám „přihodit“ i s člověkem, kterého známe roky (Nelles, 2011). Zamilovanost je období narcistické, které nám umožňuje vidět se v očích našeho protějšku v ideálním zrcadle. (Corneau, 2000). Je to však pouhá iluze, která končí krizí romantické lásky.

Tato krize se projeví zhruba po šesti měsících, kdy jsou už partneři na sebe zvyklí a upadá původní sexuální omámení (Plzák, 1975). Na povrch se dostávají také opomenuté životní povinnosti a závazky, které jsme odkládali, abychom mohli trávit veškerý čas se svým milovaným (Moore, 1998). Přesto, že se tomu ženy i muži brání, neboť to pro ně znamená vzdát se snu o ideálním partnerovi, je to nezbytný „vývojový krok“ pro vytvoření opravdového vztahu s partnerem reálným. Až poté, co se jim podaří postavit partnerství na skutečných základech, může začít opravdová komunikace (Corneau, 2000).

Tuto dobu mohou oba partneři vnímat jako možnost ověřit si, zda se dokážou shodnout, zda se dokážou mít rádi i beze slov, zda dokážou unést nedokonalost sexuálního života a zda se dokážou hádat v přiměřených mezích bez zákeřných úderů. Je u nich důležitá tolerance vůči koníčkům a zájmům protějšku, vzájemná důvěra a otevřenost. Pokud přijmou, že pocit blaženosti a nespoutané kouzlo prvních měsíců vymizí, jsou připraveni pro lásku manželskou neboli zralou (Plzák, 1975).

Agapé, jak můžeme tuto lásku také označit, je láska, ve které nám jde o dobro toho druhého, aniž bychom v danou chvíli mysleli na vlastní uspokojení (Cloud, 2001). „Je to vrchol citové kázně“ (Plzák, 1975, 140). Podle Fromma (1996, 45) se řídí principem: „Jsem milován, protože miluji“ nikoli „Miluji, protože jsem milován.“ Je to láska, ve které milujeme našeho partnera jako sami sebe. Myslíme na to, jak na něho působí naše chování, uvažujeme nad tím, jak učinit jeho život lepším a chceme pro něho to nejlepší, i když to pro nás může znamenat bolest a utrpení (Cloud, 2001).

Jiný způsob deskripce vývoje vztahu podává Adamse (1979, in Novák, 2007), který jej popsal v 5 stádiích:

- **Cizinci:** je to stádium, ve kterém dochází k prvnímu kontaktu, seznámení, „přeskočení jiskry“
- **Známí:** pro druhé stádium je typické poznávání, které se děje prostřednictvím opakovaného setkávání, tzv. chození.
- **Přátelství:** během schůzek se začíná měnit obsah veškeré komunikace. Partneři spolu hovoří o svých pocitech, obavách, rodinných problémech, cílech, apod. Hluběji se poznávají a utváří si vzájemný respekt a úctu.
- **Intimní přátelství:** čtvrté stádium je ukazatelem dalšího směřování vztahu. Partneři o sobě vědí mnoho, znají své dobré, ale i špatné stránky, začleňují se do svých plánů do budoucnosti, dokáží druhého pochopit a vcítit se. V tomto stádiu dochází k intimnímu sblížení, což přináší nový druh důvěry do vztahu.
- **Manželství:** je spojením intimního partnerství, vzájemného poznání, přizpůsobení se a společného rozvíjení sebe i manželského vztahu.

2.4 Komunikace a konflikt

Dorozumívání je dalším stavebním kamenem trvalého a spokojeného vztahu. V každém páru se, v různých frekvencích, objeví větší či menší neshody (Plzák, 1973). To je dáno různými povahovými rysy, očekáváními, přáními nebo příslušností k určitému pohlaví. Každá žena s naprostou jistotou ví, že jí muž neporozumí, ale ani ženy „svět“ mužů nechápu. Čím více se vztah mezi partnery prohlubuje, tím je zřetelnější, že každý má svůj svět sám pro sebe. Tuto záhadu, kterou představuje vnitřní svět jedince, je třeba respektovat, popřípadě milovat. To je pro nás však velkou výzvou, neboť jsme tvorové, kteří potřebují a chtějí všemu rozumět (Nelles, 2011).

2.4.1 Komunikace

Skutečná komunikace vyžaduje otevření se světu toho druhého (Corneau, 2000). Je potřeba si uvědomit, že sdílené zážitky, dojmy a zkušenosti si každý vyhodnotí a zařadí na základě svého subjektivního uvážení (Nelles, 2011).

K dobrému dorozumívání však nestačí pouze uvědomění si odlišnosti toho druhého. Pokud chtějí partneři správně komunikovat a dojít k nějakému závěru, shodě či dohodě, musí podle Plzáka (1986) respektovat dvě pravidla uspořádanosti dialogu:

- **Pravidlo o časové dimenzi:** jeden z partnerů zahájí rozhovor, kdo kdy bude mluvit a jak dlouho se bude hovořit.

- **Pravidlo o tematické dimenzi:** jeden z páru rozhoduje, o čem dialog bude, o čem se smí a o čem se nesmí hovořit.

Otázky, které se při přečtení těchto dvou pravidel naskýtají, jsou: „Kdo rozhoduje v rovnoprávném vztahu o průběhu a obsahu dialogu? Podle jakých pravidel se uspořádání rozhovoru řídí?“ Mnohdy je tomu tak, že se vedení rozmluvy chopí partner drzejší, což může partnera disciplinovanějšího znevýhodnit. Proto je dobré naučit se dvěma návykům při vedení rozmluvy:

- Vždy si hlídám to, abych mluvil stejně dlouho jako partner
- Nikdy nevnucuji téma rozhovoru, ale ani sám nedovolím, aby bylo téma vnucováno mě (Plzák, 1986).

Rovnoprávné dorozumívání mohou narušit např. emoční ladění jednoho z partnerů nebo tzv. nerovnoprávný vmetek – argument nelogický, neadekvátní, který naruší komunikační vztah (Plzák, 1986).

2.4.2 Konflikt

Jak už jsme si na začátku této kapitoly řekli, vztah tvoří dva odlišní jedinci, kteří mají odlišná očekávání, touhy, představy, což může vést k rozporům. Cloud (2001) uvádí pět běžných partnerských konfliktů:

- **Provinění jednoho z partnerů:** jde o situaci, ve které jeden s páru porušil nějaké vztahové pravidlo. Může se to týkat např. oblasti jako je nevěra, agresivní chování, kritické postoje, nestřídmé utrácení společných financí, lhaní, drogová či jiná závislost, emocionální napadání, žárlivost apod.
- **Nezralost či narušenost jednoho z partnerů:** vztahové nedostatky - malá empatie a pochopení, emocionální problémy, nedostatek řádu, sebekázně, důslednosti, vytrvalosti, neschopnost vydělávat peníze nebo s nimi hospodařit, lenost, deprese, nesoustředěnost, nedostatečné vědomí vlastní identity atd.
- **Bolestné pocity, za které nikdo nemůže:** nevinné počínání partnera, které může toho druhého vyvést z míry. (např. pozdní příchod domů). V takovém případě je dobré se přiznat, co nás zranilo.
- **Protichůdné touhy:** partneři se například nemohou domluvit, na který film se spolu budou dívat, co budou večer nebo o víkendu dělat.

- **Touhy jednoho z partnerů vs. potřeby vztahu:** jako příklady můžou sloužit následující situace: žena bude chtít dokončit studium přesto, že rodina potřebuje peníze; jeden z páru chce cestovat, i když jsou peníze potřeba na budování společného bydlení.

Základem správného řešení krizí v partnerském vztahu, jak už jsem uvedla výše, je komunikace.

PRAKRITCKÁ ČÁST

---

3 Výzkumný cíl

Je pravděpodobné, že každý z partnerů do vztahu vstupuje s odlišnými představami a očekáváními, jak od partnerství, tak od svého partnera. Příčiny těchto odlišností můžeme nalézat v různých oblastech, jako např. v osobnosti jednice, v rodinném zázemí, v předchozích zkušenostech apod. V rámci této práce se snažím nacházet tyto rozdílnosti v závislosti na genderové příslušnosti partnerů.

Cílem mé práce je zjistit, zda a jak se liší pohledy partnerů na vztah. Především se výzkum zacíluje na rozdílné prožívání partnerství na začátku a v průběhu jeho budování, ale také na předpokládaný vývoj vztahu. Součástí bádání je zjistit, jaká očekávání mají partneři od sebe navzájem, a jaké aspekty jsou pro ně při posuzování partnera důležité.

4 Výzkumné otázky

Pro potřeby výzkumného zkoumání byly určeny výzkumné otázky. Při jejich formulaci jsem vycházela z výzkumných cílů. Stanovené otázky sloužily jako vodítko při vedení rozhovoru s respondenty z výzkumného vzorku.

VO1: Jak vnímají partneři partnerský vztah?

VO2: Jaká jsou očekávání partnerů od vztahu?

VO3: Jaká jsou vzájemná partnerská očekávání?

5 Výzkumný vzorek

5.1 Výběr výzkumného vzorku

Pro výběr respondentů byla zvolena metoda záměrného výběru, konkrétně metoda prostého záměrného výběru. Pomocí této metody jsou vybíráni účastníci, kteří splňují určitá kritéria a současně souhlasí s výzkumem (Miovský, 2006). Zvolená kritéria pro účely mého bádání byla následující:

- Účastníci musí setrvávat v heterosexuálním vztahu.

Toto kritérium jsem zařadila, neboť cílem práce je zjistit, jak vnímají muži a ženy partnerství. Důležité pro mě tedy je, aby obě dvě pohlaví byla součástí jednoho vztahu. Dalším důvodem je, že homosexuální a heterosexuální páry se v určitých charakteristikách mohou lišit. V teoretické části se zabývám typičnostmi párů, které jsou tvořeny mužem a ženou.

- Délka vztahu účastníků musí být minimálně tři roky.

Délka vztahu je pro posuzování partnerství důležitým měřítkem. Hranici tři let jsem zvolila, jelikož si myslím, že po této době by se partneři měli už dobře znát a jejich vztah by měl projít nějakým vývojem.

- Oba členové páru jsou svobodní.

Uzavřením manželského svazku se může změnit vnímání vztahu.

- Partnerství je bezdětné.
- Věk účastníků musí být v rozmezí mladé dospělosti.

Konkrétně jsem prostřednictvím svého okolí vyhledávala páry, které by byly vhodnými kandidáty pro můj výzkum. Prvotní kontakt s možnými respondenty byl prováděn nepřímo, tedy tím, kdo je znal osobně. Ze všech oslovených jsem získala pět kontaktů na potenciální účastníky mého výzkumu, kteří souhlasili s účastí. Z tohoto vzorku však všechna stanovená kritéria splňovaly pouze tři páry, se kterými byl posléze uskutečněn rozhovor.

5.2 Popis výzkumného vzorku

Zkoumaný vzorek je tvořen poměrně homogenní skupinou, neboť se respondenti v moha ohledech značně podobají, což bylo záměrem celého výběru.

Jak již bylo uvedeno výše, výzkumný vzorek reprezentují tři heterosexuální páry. V době výzkumu se věk respondentů pohyboval od 22 do 30 let, všichni tedy byli zástupci skupiny mladých dospělých. Průměrný věk mužů byl 25 let a průměrný věk žen 23 let. Ani délka všech vztahů se od sebe příliš nelišila. Průměrná délka vztahu byla 3,5 let, přičemž nejdelší vztah trval 4 roky a nejkratší 3 roky. Ze šesti účastníků je pouze jeden zaměstnaný, jinak tvoří výzkumný vzorek studenti vysokých škol. I šestý respondent však absolvoval vysokoškolské vzdělání.

Tabulka č. 1: Popis výzkumného vzorku - ženy

Fiktivní jméno	Věk	Délka vztahu	Vzdělání
Lenka	22	3,5	Studentka vysoké školy
Beáta	22	4	Studentka vysoké školy
Taťána	24	3	Studentka vysoké školy

Tabulka č. 2: Popis výzkumného vzorku – muži

Fiktivní jméno	Věk	Délka vztahu	Vzdělání
Tomáš	23	3,5	Student vysoké školy
Martin	23	4	Student vysoké školy
Robin	30	3	Zaměstnaný

6 Metodologické pozadí výzkumu

6.1 Zvolený typ a přístup výzkumu

Pro dosažení cíle mé bakalářské práce jsem si zvolila metodu kvalitativního výzkumu. Jedná se o přístup, který umožňuje získávání detailních a kontextuálních informací o jedinci a cíleně pracuje s reflexivními reakcemi zkoumaného vzorku (Miovský, 2006). „Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách“ (Creswell, 1998, 12). V návaznosti na můj výzkumný cíl považuji mimo jiné v kvalitativním výzkumu přínosnou větší blízkost mezi výzkumníkem a respondenty a dostupnější získání soukromých informací.

V kvalitativním výzkumu se můžeme setkat s několika přístupy. Jelikož mi jde především o zachycení spletitosti případu a o popis vztahů v jejich ucelenosti, je v této práci využita případová studie. Podstatnou případové studie je podrobné zkoumání jednoho nebo několika málo případů (Hendl, 2005). Konkrétně se tyto případové studie zaměřují na zkoumání událostí, rolí, stereotypů, konfliktů apod., v rámci partnerství. Pozornost se věnuje hlavně minulosti, přítomnosti a budoucnosti vztahu.

6.2 Metoda získávání informací a její průběh

V návaznosti na charakter práce a výzkumného cíle byla pro získání protřetých informací zvolena nejčastěji používaná technika sběru dat, a to kvalitativní rozhovor, konkrétně polostrukturované interview. Kvalitativní rozhovor je uměním i vědou současně. Vyznačuje se nasloucháním příběhu, kladením otázek respondentům a získáváním odpovědí. Při jeho vedení jsou důležité dovednost, citlivost, koncentrace, interpersonální porozumění a disciplína (Hendl, 2005).

Polostrukturovaný rozhovor jsme si vybrala proto, že umožňuje získání informací z oblastí, které jsou pro naplnění cíle této práce důležité, ale zároveň nechávají prostor pro přirozený vývoj celého interview. Umožňuje výzkumníkovi volnou formulaci otázek na základě nastalé situace. Díky tomu může co nejefektivněji využít dobu k interview.

Při tvorbě rozhovoru jsme si vytvořila schéma otázek, které jsem v každém rozhovoru dodržela. V návaznosti na průběh interview jsem otázky různými způsoby modifikovala, přidávala doplňkové nebo vynechávala ty, na které již respondent odpověděl

dříve. Základ rozhovoru zůstal však u všech účastníků stejný. Moje otázky se týkaly především začátku vztahu, jeho současného stavu a budoucích představ o něm. Zajímal mě průběh vztahu jako takového, vývoj jedinců v rámci partnerství, ale také to, jak vidí partneři sami sebe a svého druha nebo družku.

Sběr samotných dat probíhal v době od ledna do března 2015 v závislosti na časových možnostech respondentů. Celkem jsem získala šest rozhovorů od třech párů. Místo uskutečnění interview si každý z účastníků měl možnost zvolit sám podle toho, kde je mu to příjemné. Se dvěma dvojicemi byly rozhovory uskutečnĚny v jejich domácím prostředí, ale každý na otázky odpovídal zvlášt'. Z časových důvodů probíhalo interview s partnery třetího páru u mě doma. Každý z rozhovorů jsem začínala stručným objasnĚním důvodu a cíle výzkumu a ujištĚním tázaných o anonymitĚ veškerých informací, které mi sdĚlí. Na základĚ těchto informací mi respondenti poskytli ústní informovaný souhlas s podmínkami výzkumu. Výpovědi účastníků jsem nahrávala na diktafon, k jehož použití jsem také získala ústní souhlas. Výhodou diktafonu je to, že si výzkumník nemusí dělat poznámky a výpovědi účastníků jsou přesné a pravdivé.

DĚlka rozhovorů se v závislosti na gender lišila. Mužské rozhovory trvaly kolem 36 minut, ale rozhovory se ženami v průmĚru 50 minut. Rozdílnost v trvání přisuzuji větší otevřenosti a upovídánosti ze strany něžného pohlaví.

Na začátku interview jsem každého vybídla k samostatnému vyprávĚní. VĚtšinou respondenti začínali dĚlkou jejich vztahu a krátkým seznámením s jeho vývojem. Pořadí a znĚní kladených otázek jsem přizpůsobovala průběhu a obsahu vyprávĚného. Šlo mi především o to, aby každému z rozhovorů byla ponechána jeho autentičnost a tím i individualita jedince.

Díky nenásilné formĚ kladení otázek byla po celou dobu dialogu příjemná atmosféra. Všichni respondenti ochotně odpovídali a spolupracovali. Přesto, že jsem u některých účastníků pozorovala napĚtí ve chvílích, kdy je otázka zaskočila nebo pro ně byla nepříjemná, nikdo nevyužil možnosti neodpovědĚt. Z dojmů nabytých v průběhu rozhovoru si troufám říci, že dotazovaní odpovídali pravdivĚ a snažili se nad kladenými otázkami přemýšlet, i když se předtím nad daným tématem nepozastavili.

6.3 Etika ve výzkumu

Otázky etiky jsou důležitou součástí psychologických výzkumů. Můžeme se setkat s různými standardy a doporučeními vymezující etická pravidla. Hendl (2005) řadí mezi ty nejdůležitější zásady výzkumu zachování anonymity, účast na výzkumu pouze s informovaným souhlasem a zajištění emočního bezpečí, participantů by neměli odcházet s citovou újmou.

V průběhu mého výzkumu jsem se všechna tato pravidla snažila dodržovat. Jak jsem již zmiňovala výše, před začátkem každého rozhovoru jsme účastníka seznámila s průběhem rozhovoru a cíli mé bakalářské práce. Respondent měl možnost průběh interview kdykoli přerušit, popřípadě na konci říci, že si nepřeje, aby byly sdělené informace zveřejňovány. Emoční bezpečí bylo zajištěno pomocí příjemné atmosféry, která provázela všechna setkání a pomocí přirozeného průběhu rozhovoru. Použitím fiktivních jmen v rámci celé práce byla zachována i anonymita všech zúčastněných.

6.4 Metoda zpracování a analýzy dat

Získané údaje byly po ukončení rozhovoru upraveny pomocí transkripce. Nejdříve jsem zvukové záznamy výpovědí doslovně převedla do písemné podoby. Mnou pokládané otázky jsou v textu umístěny na samostatném řádku a jsou označeny tučně, sdělení respondentů je psáno běžným písmem a začíná na řádku pod související otázkou. Jelikož se v rozhovoru objevovaly nepodstatné informace pro dané téma, hledání správných výrazů, proluky apod., došlo ve druhé fázi k odstranění této tzv. „slovní vaty“. Veškeré předchozí kroky vedly ke zpřehlednění a snazší orientaci v textu. Na závěr jsem provedla kontrolu písemných verzí pomocí opakovaného poslechu zvukových záznamů.

Dalším krokem zpracování rozhovorů bylo kódování, které jsem dělala prostřednictvím Microsoft Word. Za pomocí funkce „Revize“ jsem k označenému textu přidala komentář v podobě stručného popisu situace. Tento počín měl přispět k lepší orientaci ve vyprávění a k usnadnění jednoslovného kódování. Po této prvotní úpravě, jsem si v novém dokumentu vytvořila 3 kategorie: *Minulost vztahu*, *současnost vztahu* a *budoucnost vztahu*. Na základě stručných popisků jsem rozhovory párů rozčlenila do vytvořených kategorií tak, abych měla výpovědi jednoho páru vždy u sebe (viz Obrázek č. 1). Tento krok jsem do analýzy dat začlenila, abych získala přehlednější obraz o průběhu vztahu. Po důkladném pročítání a hledání důležitých informací jsem

označeným pasážím přiřadila jednoslovný kód, který jsem napsala za heslovitý popis (viz Obrázek č. 1). Na závěr jsme rozřídila kódy do skupin tvořených mými výzkumnými otázkami (viz Obrázek č. 2)

Obrázek č. 1: Kódování

MINULOST VZTAHU - začátek, seznámení, první schůzky

ON
 Bavili jsem se předtím už dlouho. Byli jsem kamarádi. Jednou to tak vyplynulo ze situace, tak se stalo a od té doby jsme spolu. -> **vysvětlení toho, jak spolu začali chodit**
 Strávili jsem spolu valnou část prázdnin a potom jsem se dali dohromady. **Vždycky jsme k sobě měli blízko.** Prostě to vygradovalo. Nedokážu to blíže specifikovat. Prostě to vyplynulo a začali jsem spolu chodit. -> **začátek vztahu více rozvedl = NÁKLONOST**
 pak nám to teda vydrželo, čemuž moje přítelkyně ze začátku asi moc nevěřila vzhledem k mé minulosti -> **vnímání vztahu a přístup jeho přítelkyně z jeho pohledu = VNÍMÁNÍ VZTAHU - NEJISTOTA**
 Poměrně vážně, protože tam bylo velké riziko, protože máme hodně společných kamarádů a kdyby to nevyšlo, tak v podstatě by to bylo takové blbě, takže jsem tomu docela věřil. -> **jak ke vztahu na začátku přistupoval, jak ho vnímal = VNÍMÁNÍ VZTAHU - JISTOTA**

ONA
 chodíme spolu zhruba 3,5 roku, ale vždycky, už od začátku jsme si byli docela blízcí. Vždycky mezi námi „něco“ bylo, více či méně intenzivnější -> **NÁKLONOST**
 Já jsem pracovala jako hosteska a on za mnou začal Tomáš chodit do práce. Já jsem končila vždycky večer. Pracovala jsem tam kde on bydlí, tak se za mnou vždycky stávil po práci, ještě jsme vždycky pokecali v autě, takže to bylo takový pseudo rande. **Ono v té době, mě to vůbec nepřišlo, že jsme spolu na rande, protože tím jak jsme byli kamarádi, tak to tak nějak přirozeně přerostlo v nějaký vztah.** V podstatě nevím, kdy jsme si řekli, že spolu začneme chodit. -> **průběh začátku vztahu = VNÍMÁNÍ VZTAHU - NEJISTOTA/NEVĚDOMOST**
 On říkal, že už to věděl o těch prázdninách, jak jsem spolu jezdili na ty výlety, že už se mě snažil sbalit. On to asi věděl dřív - **VNÍMÁNÍ VZTAHU - JISTOTA**
 Mě to prostě přišlo nereálný, že bychom spolu mohli chodit. Už jenom proto, že jsme dost riskovali, tím, že jsme měli společný kamarády, tak kdyby jsme spolu začali chodit a nedopadlo to, tak se celá parta rozpadne. -> **přechod z kamarádství do partnerství = VNÍMÁNÍ VZTAHU - NEJISTOTA**

Obrázek č. 2: Zpracování kódů

VÝZKUMNÉ OTÁZKY
PAIR 21

1. **JAK VNÍMAJÍ PARTNEŘI PARTNEŘSKÝ VZTAH ?**
 a) **ZÁČATEK** : ON - Náklonost, Jistota, (Vzájemní blízkost)
 ONA - Náklonost, Nejistota, Nevědomost, změna
 b) **SOUČASNOST** : ON - Společný čas, Spokojenost, Konflikt/komunikace
 Stabilita, Opora, Spolupráce
 ONA - Konflikt/komunikace (kompromis), kooperace, Stabilita
 c) **BUDOUCNOST** : ON - nemá z toho strach (bydlení, finance...)

2. **JAKÁ JSOU OČEKÁVÁNÍ PARTNEŘŮ OD VZTAHU ?**
 ON - Společný čas, komunikace, Otevřenost, důvěra, „stejnost“
 stabilita, opora, kooperace, tolerance
 ↳ **BUDOUČÍ** - Společné bydlení, společný život, svatba, děti...
 (do 30)
 ONA - komunikace: kompromis, kooperace, důvěra, Spolehlivost
 stejnost, Humor, Opora, rozdělení povinností

↳ **BUDOUČÍ** - Společný život, společné bydlení, svatba, děti
 (do 30)

3. **JAKÁ JSOU VZÁJEMNÁ PARTNEŘSKÁ OČEKÁVÁNÍ ?**
 ON - pořádná, humor, inteligence, slušné chování

ONA - Spolehlivost, „jasmonidecká“, pečovatelská, humor
 rozdělení povinností, rozdělení rolí

7 Případové studie

7.1 Pár č. 1 - Lenka a Tomáš

Lenka a Tomáš jsou studenty vysokých škol a bydlí u svých rodičů. Jelikož partneři studují a žijí ve stejném městě, tak se dá říct, že jsou spolu skoro denně. *„Záleží, jak to vychází se školou, s prací, ale snažíme se vidět nebo u sebe aspoň přespíme,“* upřesňuje Tomáš.

Partnerskou dvojici tvoří partneři již 3,5 roku. Jejich láska však nepřišla jako náhlý blesk, ale vznikla z dlouholetého přátelství. *„Spolu už se známe strašně dlouho, tak zhruba 7 let. Poznali jsme se na stěně, kam nás dovedli naši kamarádi ze školy,“* reaguje Lenka. Ale už během jejich kamarádství mezi nimi byla větší náklonnost, což v rozhovoru zmínili oba partneři: *„Už od začátku jsme si byli tak docela blízcí.“*

Přesto, že se jejich schůzky stávaly častějšími, neměla Lenka pocit, že by se jednalo o rande. Ona sama se k jejich začátkům vyjadřuje takto: *„To bylo takový pseudo rande, v té době mě to vůbec nepřišlo, že jsme spolu na rande, protože tím jak jsme byli kamarádi, tak to tak nějak přirozeně přerostlo v nějaký vztah.“* Dlouholeté přátelství pro ni bylo také zdrojem pochyb o započetí vztahu. *„Mě to prostě přišlo nereálný, že bychom spolu mohli chodit,“*, uvažuje Lenka, *„už jenom proto, že jsme dost riskovali, tím, že jsme měli ty společný kamarády, tak kdyby jsme spolu začali chodit a nedopadlo to, tak se celá parta rozpadne.“* Tomáš jejich kamarádství vnímal jako zdroj většího nasazení. Vztah již od počátku bral poměrně vážně. *„Bylo tam poměrně velké riziko,“*, uvádí, *„máme hodně společných kamarádů a kdyby to nevyšlo, tak v podstatně by to bylo takový blbý, takže jsem tomu docela věřil.“*

Společné přátelství však nebylo jedinou příčinou Lenčiny nejistoty. Tomáš na začátku vztahu nesplňoval pro ni důležité kritérium, a tím je spolehlivost. *„No a to si právě přesně pamatuji, že se stala taková událost, že jsme se podle Toma jen předběžně domluvili, že spolu někam půjdeme a on mě právě ten den řekl, že už něco má, že to nestíhá. A to byl právě takový bod zlomu, kdy já jsem se teda strašně naštvála. Pak jsme se sešli a vyříkali si to. Já jsem mu řekla, že bych do vztahu vůbec nešla, kdyby byl pořád takový nespolehlivý, včetně rande v putycích a tak. A myslím si, že jelikož jsme si to hned vyříkali, tak se to vyřešilo hnedka na začátku, a už takový problém nikdy nebyl,“* upřesňuje Lenka jejich společné začátky. Díky pohotové reakci a dobré komunikaci, která provází celý tento vztah, se počáteční nejistota rozplynula.

S postupem času se museli vypořádat s několika konflikty. Pokud došlo nebo dojde k nějakému problému, snaží se najít kompromis. „*Sedneme si spolu, řekneme si svůj názor a dojdeme ke společnému řešení. Mluvíme o všem. Myslím, si, že před sebou nic neskrýváme,*“ dodává Tomáš. Podle obou partnerů se však vždy jedná o maličkosti. „*V podstatě bych řekla, že jsme se nikdy nepohádali do krve. Jo, že se hádáme fakt jenom občas a to kvůli úplným kravinám. Třeba když jsme cestovali po Španělsku, tak jsem začala promazávat fotky, a neshodli jsme se na tom, které fotky vymažeme a které ne. To jsme se na sebe naštváli, já jsem mu vyčetla, že fotí každou kravinu 10x a on zase, že jsem mu smazala ty nejlepší fotky,*“ vzpomíná Lenka. Jsou to podle ní však jenom „blbosti“. Další příčinou napjatých situací, kterou si Lenka uvědomuje, je, že když něco chce, ale nechce to přímo dát najevo. „*Tak mu to prostě neřeknu a chci, aby na to přišel sám. A když na to nepříjde dostatečně rychle, tak se třeba urazím,*“ vysvětluje Lenka.

Dobrá komunikace a rychlé řešení neshod nejsou jedinými důvody spokojenosti obou partnerů. „*Ona je mně oporou, já jsem jí oporou. Děláme hodně věcí společně. Dalo by se říct, že jsme zároveň nejlepší kamarádi a partneři, což mi přijde docela ideální. Sportujeme, cestujeme, máme hodně společných koníčků, což mi přijde důležitý. Máme taky společný kamarády, podobný smysl pro humor, takže se spolu docela nasmějeme,*“ říká Tomáš. Lenka ještě doplňuje: „*Nejdůležitější je vzájemná důvěra, že se na sebe můžeme spolehnout úplně ve všem, můžeme si úplně všechno říct.*“

K podstatným hlediskům bezkonfliktnosti se řadí i osobnostní rysy partnerů. Významné je také to, že se oba partneři popisují navzájem velmi pozitivně a v podstatě je nenapadali žádné negativní vlastnosti. Tomáš líčil svoji přítelkyni takto: „*Je pořádná, to mám rád – nemám rád, když je binec, je s ní sranda, má smysl pro humor, dokáže si ze sebe udělat srandu, já si můžu udělat srandu z ní, je chytrá, umí se chovat – nebylo mi vůbec blbý ji přivést ukázat rodičům, což je pro mě taky důležitý, takže se za ni nemusím rozhodně stydět, je zodpovědná.*“

„*Na příteli si určitě nejvíc cením jeho smyslu pro humor. On je jeden z mála lidí, který mě úplně rozesměje, úplně nejvíc ze všech. Dá se na něj ve všem spolehnout a můžu s ním vždycky počítat,*“ hodnotí Lenka Tomovy klady.

V otázce, co sami do vztahu přinášejí, vidí Tomáš jako své podstatné vlastnosti to, že je hodný, pozorný, chápavý. Atribut, který Lenka u sebe vidí jako přínosný je pečovatelský: „*Snažím se být taková pečující. Udělá mi radost, když můžu příteli udělat*

dobré jídlo a on je pak spokojený. Nebo mu ráda udělám nějakou radost. Udělám pro něho nějaký překvapení, nebo mu udělám masáž.“

Všechny zmíněné, pro dvojici důležité aspekty šťastného vztahu a jeho celkovou stabilitu si v průběhu společného soužití vyzkoušeli v nejrůznějších situacích. Dalo by se říci, že první větší zkouškou partnerství byl asi měsíční výlet do Španělska. Tomáš nejvíce ocenil to, že překonali náročnost bytí spolu v dobrém i zlém. *„Po tomhle tripu, jsme se utvrdili v tom, že se sneseme, protože jsme spolu byli pořád. Občas to byly takové situace na prd, ale nějak jsme to v klidu zvládli. No prostě jsme se utvrdili v tom, že spolu můžeme fungovat,“* osobitě podává Tomáš. Lenka se naproti tomu zaměřila na rozdělení kompetencí, které odpovídají genderovým rolím: *„Museli jsme tam vlastně fungovat jako domácnost, sice pojízdná, ale prostě jsme se dokázali o sebe postarat. Přítel řešil věci ohledně auta a já jsem zase řešila vaření, jídlo. A takové to společné fungování ten vztah posouvá dál.“*

Stabilitu vztahu také prověřil pracovní pobyt v Americe, kde spolu strávili čtvrt roku ve společném pokoji. *„Tam jsme taky občas ve vypjatých situacích museli držet spolu,“* říká Lenka. *„Ale taky jsme to spolu zvládli, takže si myslím, že těžší životní situace společně taky zvládneme. Myslím, že kdybychom tam byli jako jednotlivci, tak by to bylo třeba horší. Nebo z její strany určitě, jako já bych to nějak zvládl. Myslím si, že tam jsem pro ni byl docela dobrou oporou. Z mého pohledu a ona byla samozřejmě pro mě,“* vysvětluje Tomáš. Stejný názor vyjádřila i Lenka při líčení událostí spojených s Amerikou.

Pro dvojici samozřejmým pokračováním vztahu je společná vize budoucnosti. Jak Tomáš, tak Lenka vidí jako nejaktuálnější otázku společného bydlení. *„Vlastě už to spolu začínáme plánovat, že bychom spolu mohli začít bydlet. Jedinou překážkou v realizaci jsou finance,“* podotýká Lenka. Otázka peněz hraje i důležitou roli v plánování rodiny. *„Tak když spolu budeme bydlet, tak pak, až budeme nějak zajištění, bude předmětem uvažování dítě. Rozhodně nechci, že bych pořád bydlel u rodičů, tak to v žádném případě! A to si myslím, že vidíme oba stejně,“* ujišťuje se Tomáš. Na druhou stranu je pro Lenku důležité mít dítě do 30 roku života. V tomto ohledu Tomáš projevil pochopení. *„Když to vezmu čistě z biologického, rozumového hlediska, tak bychom to dítě měli mít do 30, ale stát se může všechno,“* podotýká Tomáš.

V představě o vzdálenější budoucnosti se projevilo schéma vlastních rodin a to především ze strany Lenky. *„My oba jsem z úplných rodin, a řekla bych, že máme*

podobnou výchovu, podobný schémata rodiny. Mamka třeba vaří, což je taková ženská práce. Naši se dělí o vše, co je třeba udělat. Není to tak, že by se jeden válel na gauči a pil pivo a jeden kmital. A tak nějak si představuji svoji domácnost. Že se všichni podílí, jak nejlíp můžou. A rozhodně bych nechtěla zůstat jako matka v domácnosti, ale chtěla bych taky vydělávat. Že bychom oba vydělávali. Asi kdyby se jednalo o mateřskou, tak bych jako holka byla na mateřské já. Protože mi přijde, že ta matka má k těm dětem blíž,“ uzavírá otázku představ o rodině Lenka.

7.1.1 Souhrn

Jak už z vyprávění vyplývá, oba partneři vnímají vztah velmi pozitivně. Vztah pro ně znamená stabilitu, kompromisy, oporu, toleranci a spolupráci. Pro oba dva je důležitý humor, otevřenost a důvěra v partnerství.

Přesto, že se očekávání partnerů značně shodují, objevují se v příběhu i genderové rozdíly. Dalo by se říci, že ač jsou si jeden druhému oporou, je to aspekt především mužský. Usuzuji tak na základě vypovědí obou parterů. *„Já třeba kdybych tam byla sama, tak bych už dávno odjela domů, ale tím, že jsme tam byli spolu, tak jsme se dokázali podržet.“* *„Myslím, že kdybychom tam byli jako jednotlivci, tak by to bylo třeba horší. Z Lenčiny strany určitě, já bych to nějak zvládl, ale já si myslím, že tam jsem pro ni byl docela dobrou oporou.“*

Ženskou stránku ve vztahu můžeme vidět v pečovatelské snaze. *„Snažím se být taková pečující. Udělá mi radost, když můžu příteli udělat dobré jídlo a on je pak spokojený.“*

Genderovou rovinu v partnerství tvoří i rozdělení rolí, které se shoduje s genderovými stereotypy. Dle vyjádření Lenky: *„Jsou povinnosti, které jsou spíš pro ženy a některé spíš pro muže. Kdybych to měla převést na mě a na přítele, tak já se vždycky postarám o potravu a on třeba zařizuje věci s počítačem, zařizuje tu údržbu.“* Podle Lenky je také péče o dítě záležitostí ženy.

7.2 Pár č. 2 – Beáta a Martin

Beáta a Martin jsou studenty vysokých škol. Každý z nich studuje v jiném městě, což pro ně znamená méně společně stráveného času. „*On v pondělí ráno odjede a vrací se ve čtvrtek večer. Takže se vidíme v ten večer. A pak pátek, sobota a neděle.*“ říká Beáta. Do toho má každý ještě vlastní program a povinnosti.

Předtím než začali tvořit pár, tak spolu chodili na střední školu do jedné třídy. Jejich vztah začal být intimnější až v maturitním ročníku těsně po tom, co Beáta ukončila dlouholetou známost. Ona sama situaci popisuje takto: „*Myslela jsem si, že budu chvíli sama, ale pak jsme se s Martinem dali tak nějak dohromady.*“

Počátky jejich vztahu byli spíše fyzického rázu, což vyplývá z výroku Martina: „*Nejdřív jsme spolu teda začali spát.*“ Takový typ vztahu oběma ze začátku vyhovoval. „*Jak jsem se předtím rozešla, tak vedle mě najednou nikdo nebyl, tak jsem to prázdný místo nahradila svým nynějším přítelem. Ale nebylo to zdaleka takový, že by to tak fungovalo. Prostě jsem měla pocit, že tam někdo je,*“ vzpomíná Beáta. Problém nastal ve chvíli, kdy se Beáta v průběhu prázdnin do Martina zamilovala a chtěla víc. Beáta vypráví: „*Já jsem z toho byla smutná, už jsem s ním chtěla chodit, byla jsem do něj zamilovaná, ale on tak nějak pořád nevěděl, nechtěl se na to téma bavit.*“ Martin byl však s jejich tehdejší situací spokojený: „*Nejdřív, jsem úplně nevěděl, jestli spolu budeme, protože mi to nejdřív vyhovovalo tak, jak to bylo.*“ Podle Beáty byla hlavním důvodem tzv. „zadní vrátka“: „*On byl přijatý na školu v Praze a podle mě se těšil a chtěl si nechat otevřenou budoucnost, myslel si, že tam budou party a že tam potká spoustu holek.*“ Oba tehdy shodně vnímali, že se Martin nechtěl vázat.

Realita ale nakonec byla jiná. V prvních 14 dnech v novém prostředí si Martin uvědomil, že se mu stýská. Příčinu této změny Martin líčí následovně: „*No a z toho, co jsem kolem sebe viděl, jsem zjistil, že jsou holky buď chytrý nebo jsou hezký. A ona je obojí. Je hezká i chytrá. Postupně jsem si uvědomoval, že pro mě hodně znamená, že je pořád semnou, dělá všechno pro mě, tak jsem s ní začal být. No a teď už jsme spolu 4 roky.*“

Průběh jejich vztahu byl však stejně komplikovaný jako jeho úplný začátek. Plný konfliktů, krizí a smutku. Hlavním důvodem bylo studijní odloučení, které trápilo především Beátu: „*Dřív se mi strašně stýskalo. Furt sem chtěla, aby se vracel dřív nebo když měl fotbal, tak jsem byla smutná, že nejsme spolu. Měla jsem pocit, že spolu musíme*

trávit, co nejvíc času.“ Další příčinou řady konfliktů byla Beátina žárlivost: *„On jak jezdil do Prahy, tak to bylo hrozně těžký. Já jsem nevěděla, co dělá. A teď ho někdo třeba označil na fotce z nějaké party. Mně to za první bylo líto, že nestuduju v Praze a za druhé jsme si říkala, ježíš, tam bude holek, se tam s nějakou bude bavit a tak.“* Žárlivost zapříčinila řadu hádek a téměř 2 rozchody. Martin se svěřuje s důvodem „rozchodové“ hádky: *„To bylo tehdy, když jsem si psal s nějakou holkou z Ameriky a moje přítelkyně to zjistila a přečetla si to. Tak to byla docela velká krize a vypadalo to s námi dost nejasně.“*

K vyřešení celé situaci napomohla změna Beátina postoje. *„Ale pak se to nějak zlomilo. Asi to přišlo s tím, že stejně neovlivním to, jestli tam někoho má, stejně se to nedovím. A ani ty myšlenky nemám. Takže jsme teď dlouho už neměli žádnou hádku, kdy bychom se spolu nebavili.“* vypráví Beáta. Změna nastala i u velkého stesku po příteli: *„Teď se mi to tak nějak otočilo. Jsem ráda, že jsem přes týden sama, že mám čas na sebe, můžu si dělat svoje věci.“* Na druhou stranu Martinovi občas přijde, že s ním chce Beáta trávit hodně času. Uvádí: *„Já bych se nechtěl odstříhnout od kamarádů. Mám hodně sportů, hraju fotbal, teď v zimě hokej a chodím do posilovny. Občas mě už nechce pustit třeba v neděli večer na hokej, protože v pondělí odjíždím. Já to najednou stranu chápu, ale na druhou když mě ten hokej baví, tak bych šel raději tam.“*

Beáta na to má ale odlišný názor: *„Já mám pocit, že to je oběť, kterou by mohl podstoupit. To si myslím, že má pocit, že ho v tomhle omezují. Nebo alespoň dřív to tak bylo.“* K tomu, že je Beáta vstřícnější ohledně společně stráveného času přispívá i změna v Martinově vnímání vztahu: *„Mám ji rád čím dál tím víc. Nijak to nepolevuje, uvědomuji si, co pro mě všechno dělá, že se o mě stará. Takže se to vyvíjí a utvrzuji se v tom, že je ten vztah čím dál tím lepší a lepší a že bych z něho nechtěl nikam pryč. Myslím si, že to Beáta vidí dost podobně. Předtím mě nikam nechtěla pouštět, ale teď, když ví, že to má nějakou budoucnost, změnila názor.“*

Přestože se jejich velké problémy vyřešily, objevují se ve vztahu důvody k hádkám. Příčinou jsou však už pouze maličkosti, jak říká Martin: *„Třeba, když nepochopí mojí srandu, ale já to vždycky nemyslím špatně. Nebo se hádáme kvůli tomu, že tráví podle mě až moc času na sociálních sítích. Vždycky, když o tom začnu mluvit, tak to hrozně špatně nese, takže o tom vůbec už nemůžu začínat. Taky si pořád myslí, že na ni útočím, to se mi taky nelíbí. Já třeba něco řeknu a ona si hned myslí, že to otáčím proti ní, což není pravda.“* Jde tedy o to, co je nutné brát vážně, a co pouze jako vtip či komentář.

Pro Beátu jsou spíš důvodem hádek takové klasické věci, podotýká: „*Někdy si myslím, že mě neposlouchá? To mi teda přijde, že to dělá poslední dobou dost často nebo jestli jsem si toho dřív nevšímal. To mě docela štve, kvůli tomu se docela hádáme, přijde mi, že si nic nepamatuje. Nebo když mi chce udělat radost, tak já, když jsme spolu třeba v Praze, tak mu nenápadně říkám, co by se mi líbilo atd. No a on mi nakonec koupí úplnou blbost, která se mi vůbec nelíbí. No, ale to je prostě chlap. To mu nemám úplně za zlé.*“ Beátě tedy vadí, že jí přítel nebere vážně.

Co se týče usmiřování, tak používají metodu „vychladnutí“. K tomuto tématu se Martin vyjadřuje následovně: „*Musím nechat přítelkyni čas, aby si to rozmyslela. Ona občas nepoužívá úplně racionální argumenty, takže s ní se jako nedá hádat. Jakoby jí to nemůžu vysvětlit, tak potřebuje čas, aby ty emoce povolily, a pak si to uvědomí. Ona je strašně tvrdohlavá, nejdřív se musí uklidnit a pak s odstupem to zhodnotit. Já se snažím jí v tom pomoci, že dám jí čas, aby si to opět rozmyslela. Pak to vyřešíme a zase je to v pohodě.*“ Po udobření je ze strany Beáty snaha o dovysvětlení: „*S ním je to ale docela těžký. Já když se ho na něco ptám i třeba na to, co se týká našeho vztahu, tak on je hrozně rychle hotovej a vůbec se o tom nechce bavit,*“ uvažuje Beáta a dále vypovídá, „*Co si asi myslí? Co se mu honí hlavou? A když se ho na to zeptám, tak se nikdy nic nedozvím. Ale jako jo, pak se o tom zpětně bavíme. To já zase nejsem taková, že bych to nechala. Když přijde nějaká chvíle, tak to připomínám.*“

Drobné hádky, které se tu a tam objevují, jim však nebrání ke spokojenosti v partnerství. Oba vnímají vztah jako trvalý a závazný. Martin především z důvodu jeho dlouhého trvání a kvůli tomu, že mu jeho přítelkyně za to stojí. Argumentuje: „*Ted' už se ten vztah vyvinul tak, že by byla hloupost se z něho nějak vyvlíkat. Jsme spolu rádi a asi bych nechtěl nic měnit. Je fakt super. Chtěl bych si Beátu udržet.*“ Beáta si je Martinova postoje vědoma a cení si ho. Situaci komentuje slovy: „*Existují chvílky, kdy jsme do něho úplně strašně zamilovaná, až z toho mám slzy v očích. Když se na něco těším, tak je to hlavně spojené s ním. A taky je to určitě tím, že to cítím od něj, že beze mě nechce být. Fakt jsem si jistá, že jsem pro něho důležitá.*“

Jistota, která jejich vztah provází, není jedinou příčinou spokojeného partnerství. Důležitou roli hrají i vlastnosti obou partnerů. Martin popisuje svojí přítelkyni takto: „*Je strašně hodná, je hezká, hodně chytrá, i když si to nemyslí. A je na mě fakt hodná, i když nechápu, kde se to v ní bere, i když si to nezasloužím, tak je na mě pořád hodná. Taky se*

o mě strašně stará, i když by jako nemusela. Přináší takovej poklidnej rodinej duch do toho vztahu.“ Beátě zase imponuje, že je Martin hrozně inteligentní. Hodnotí ho následovně: „Kdykoli něco nevím, potřebuji pomoc, mohu se na něj obrátit. Vím, že v životě něco dokáže, vidím s ním tu společnou budoucnost a myslím si, že se o mě postará. Takže to je určitě důležitá věc. Velký rozdíl oproti tomu dřívějšímu vztahu je to, že je hrozně akční. Pořád něco děláme, furt mě někam bere a to se mi líbí“.

Navzájem na sobě partneři oceňují vlastnosti, kterými se liší. Vidí to tak, že se navzájem doplňují. Této dynamické rovnováhy si cení především Martin: *„Jeden dělá to a druhý zase něco jiného. Jeden je dobrej v něčem a ten druhý v něčem jiném. Ona je hodná na všechny, to já zase nejsem. Já zase vymýšlím plány a ona se jenom veze. Že by vymyslela něco ona, tak to zase ne. Vyhovuje mi, že se oba doplňujeme.“*

Pro vyrovnaný a harmonický vztah je také podstatné, že si rozumějí, mají stejný humor, podobné nápady a názory. Beáta v tomto ohledu ještě přidává: *„Chci, abychom jsme měli pořád něco společného. Dobře, budeme mít každý jinou práci, ale důležité je, abychom se večer sešli, plánovali si. Nerada bych se jednou vzbudila a zjistila, že už vedle sebe jenom tak žijeme. Za důležitý považují taky to, abychom se nezklamali, nebo teda hlavně on mě. Protože si pak nedokážu představit, že bych mu měla potom důvěřovat. Já bych se k tomu pak pořád vracela a připomínala.“* Martin také hovoří o dalších důležitých attributech vztahu: *„Musíme se oba snažit, musí mezi námi být nějaká rovnováha, láska, bez lásky to nejde. Jsme k sobě upřímní, nic před sebou netajíme nebo alespoň já nic netajím.“*

Pro oba je samozřejmostí společná budoucnost. Martin to hodnotí jednou větou: *„Očekávám, že spolu budeme až dokonce věků.“* Důležitou otázkou je však čas, neboť v nejbližších letech se jejich studijní cesty rozcházejí kvůli zahraničnímu studiu. To však nebrání v plánování a představování si společné budoucnosti. Beáta si představuje budoucnost následovně: *„Hlavně bez jeho mamky. Postavíme si dům, budeme mít dobrou práci, děti.“*

V tuto chvíli je podstatné zmínit, že vztah mezi Beátou a Martinovou maminkou je velmi napjatý a ani se neztotožňuje s fungováním přítelovy rodiny. Oba partneři si uvědomují, že rodiny, z nichž pocházejí, jsou v rámci vzájemných vztahů rozdílné. Beáta se k této problematice vyjádřila takto: *„Já si představuji, že budeme jako naši. Dají si pusy, spí spolu v jedné posteli, doplňují se, rozumí si, pořád se smějí, taťka si z mamky*

dělá pořád srandu a naopak. Dávají si tu lásku pořád najevo. To třeba u Martinových rodičů vůbec neexistuje. Oni jsou takoví, že na sebe pořád štěkají a řvou.“ Martin se však s rodinnou atmosférou neztotožňuje, ale nevidí jí tak tragicky jako jeho přítelkyně. Přesto, že ji přítel ujišťuje, že se jich rodinná situace jeho rodiny netýká, tak v Beátě tato okolnost vyvolává nejistotu. Obavy má především z toho, že by v budoucnu mohli řešit stejný problém: *„Jsme mladí, jsme pořád zamilovaní, jsme spolu chvíli. Něco jiného to bude po 30 letech. Ale docela nad tím přemýšlím, že to mají doma jinak.*“ Přesto, že se Martin s fungováním rodiny zcela neztotožňuje, vidí v ní vzor pro budoucí rozdělení rolí: *„No představuju si, že já budu takový v pohodě tatínek a ona bude ta, která ty děti bude víc vychovávat. Protože tak to mám i já teď doma.*“

Stejný názor zastávají oba partneři v oblasti financování a rozdělení rolí. *„Ode mě se očekává, když studuji ekonomku, že si najdu nějakou dobrou práci a budu zajišťovat tu domácnost,*“ říká Martin. *„Určitě je pro mě důležitější to, abych zastávala roli matky a ženy v domácnosti než to, abych měla svoji kariéru. Já si nedokážu představit, že já bych měla pracovat a on by byl doma. To bych měla pocit, že už absolutně ztratil tu svoji mužnost. Myslím si, že pro něj je taky hodně důležitý, aby byl ten, kdo bude vydělávat víc a to si myslím, že by byl průser, kdyby to tak nebylo. Je důležitý, aby si našel práci, ve které bude spokojený. Já si třeba dokážu představit, že bych dělala něco, co by mě nebavilo, a obětovala bych se, hlavně aby on byl spokojený a dělal to, co ho baví.*“ vypráví Beáta.

7.2.1 Souhrn

Partnerství této dvojice je velmi spokojené, neboť jsou splněna všechna jejich kritéria. Pro oba dva je důležité, aby měli stejné zájmy, názory a stejné budoucí směřování. Rovněž však oceňují rozdílnost v některých vlastnostech. Mezi důležité aspekty vztahu patří také upřímnost, oddanost, věrnost a láska.

Ve vztahu Martina a Beáty můžeme nalézt řadu genderových rozdílností. Jednou z takových odlišností je vnímání množství společně stráveného času. Zatímco Beáta by se svým přítelem ráda trávila každou volnou chvíli, on si rád vyplní svůj čas svými koníčky a aktivitami. To vyplývá z těchto protichůdných tvrzení: *„Takže spolu trávíme, docela málo času když to tak vezmu.“* - *„Občas mi přijde, že semnou chce trávit hodně času, ale zase já bych se nechtěl odstříhnout od kamarádů.*“

Mužské a ženské aspekty můžeme postřehnout v problémových situacích, především v Martinově výroku: *„Ona občas nepoužívá úplně racionální argumenty..., ...tak potřebuje*

čas, aby ty emoce povolily.“ Odráží se i ve vztahové komunikaci, kde je znatelná větší snaha ze strany Beáty: „Já když se ho na něco ptám, i třeba na to, co se týče našeho vztahu, tak on je hrozně rychle hotovej a vůbec se o tom nechce bavit.“

V současném fungování i v budoucích představách se v rámci vztahu můžeme setkat také s genderovými stereotypními rolemi. Martin svoji partnerku vidí jako pečovatelku, zatímco Beáta očekává od svého druha finanční jistotu.

Co se týče budoucnosti, zde můžeme pozorovat jisté obavy z fungování vztahu. Tyto Beátiny pochybnosti vyplývají ze vztahových vazeb přítelovy rodiny. Budoucí problémy může signalizovat i napjatý vztah mezi Beátou a její potencionální tchýní.

7.3 Pár č. 3 – Taťána a Robin

Taťána a Robin tvoří společný pár již tři roky. Jelikož je Robin součástí pracovního „kolotoče“, rozhodli se před rokem ke společnému bydlení. *„Každé rozhodnutí bylo logické, i s bydlením. Získal jsem novou práci, bylo víc peněz, tak pak už to bylo jenom o tom, najít si byt. Nebylo to tak, že bychom si řekli, musíme si to nejprve vyzkoušet a pak uvidíme. Vůbec. Všechno v klidu, bez nátlaku,“ říká Robin.*

Nynější vztah je pro ně už druhým pokusem. Podle Taťány spolu poprvé byli asi dva měsíce: *„To nebyl ani vztah, protože vztah netrvá dva měsíce. Vztah se vyvíjí po určitou dobu, kdy ten člověk k tomu druhému přilne.“* V té době každý z nich přistupoval k této známosti odlišným způsobem. Taťána celou situaci líčí takto: *„Asi po měsíci jsem si uvědomila, že se mnou Robin ani nekomunikuje. Neptal se mě, jak se máš, na vše stroze odpovídal „v práci to bylo ok, byl jsem doma.“ Nikdy jsme se nedozvěděla, jak se cítí. Protože zjistil, že já jsem k němu velice otevřená a vstřícná, a že do známosti dávám 100%, tak řekl, že se omlouvá, ale že na tenhle vztah není připravený a že není psychicky tak daleko, aby si připustil člověka k tělu.“* „Rozešel jsem se s ní, protože v mém životě probíhalo hodně věcí špatně. Ať už z osobního nebo pracovního hlediska. Nebyl jsem prostě ještě ve fázi, kdy jsem takhle dál pokračovat chtěl,“ odůvodňuje Robin. Pro Taťánu byl jejich rozchod velmi těžký, vypráví: *„Já už jsme se v té době do něho vyloženě zamilovala.“*

Poté, co si Robin dal svůj život do pořádku, se potkali znova. Podle Taťány byla proměna evidentní: *„Jak se ten člověk změnil, to jsem poznala hnedka během prvního týdne, kdy jsme spolu chodili ven. Uvědomila jsem si, že před sebou mám nového člověka. Bavil se se mnou a já jsem se vlastně ani nedostala ke slovu.“* Nebylo to však tak, že by hned začali tam, kde před půl rokem přestali. Robin sděluje: *„Ze začátku jsme chtěli být jenom kamarádi, ale pak se ukázalo, že mi to nestačí.“* Taťána jejich nové začátky popisuje spíše jako letní romanci: *„V podstatně to tak člověk neprožívá, nechce si připustit, že je to něco důležitého.“* Oba k počínajícímu vztahu přistupovali velmi opatrně. Proč tomu tak bylo, vysvětluje Taťána: *„My jsme si dlouho neřekli, že k sobě něco cítíme, protože já jsme měla samozřejmě strach. On asi taky čekal na ten správný krok, aby mě nevydělil. Já myslím, že pro nás oba byl zlom, když jsem na měsíc odletěla do Ameriky.“*

V současné době jsou oba v partnerství velmi spokojeni, neboť jim přináší to, co chtějí. *„Musí to prostě sedět celkově. Neřekl bych, že na něco kladu důraz, třeba, že musí umět vařit, uklízet a prát, to nemusí umět, to umím taky. Jde hlavně o to, aby ten všední den*

byl příjemný. Další známkou toho, že vztah to tak dobře funguje, je například to, že nám přijde snadné být k sobě upřímní.“ vypráví Robin. Upřímnost a otevřenost jsou velmi podstatnými faktory i pro Taťánu: „*Já si teď uvědomuji, co on pro mě všechno dělá, co je pro mě důležité. Já před ním nejsem nikdo jiný, ale jsem to já. Člověk si to neuvědomuje, když jde do nějakého vztahu a potká nějakého kluka, že začne něco předstírat nebo se snaží změnit pro toho druhého. A tady v tomhle vztahu je to prostě „BUM“, to jsem já a je jenom na tobě jestli to vezmeš nebo nevezmeš. Je to prostě ono! Utvvrzuje mě v myšlence, že láska ještě existuje.*“ Pocit, že se nemusí přetvařovat, že je druhý příjem takového, jaký opravdu je, vnáší do vztahu jistotu, díky které jsou partneři schopni přijmout toho druhého i s vlastnostmi, které sami považují za negativní.

Robin je člověk klidnější až flegmatický, má na všechno hodně času a dělá věci v klidu. Taťána, oproti tomu je akční, zbrklá, chce všechno stihnout během jednoho dne. Přesto, že primárně tyto vlastnosti označily jako negativní, oba vnímají, že je obohacují, a že se jimi doplňují. Tuto domněnku potvrzuje Taťána: „*Jsem ráda, že ty negativní vlastnosti má.*“ Robin vysvětluje přínos jejich záporných rysů: „*Pro mě je dobré to, že moje přítelkyně je takový energetický spojovací článek. Ona mě někdy musí vytáhnout nahoru, ale já na druhou stranu ji zase stahuji dolů, aby nebyla vždycky taková rozjařená. A to pasuje hodně dobře, protože pak se uprostřed potkáme.*“

Robin si myslí, že pro svoji přítelkyni představuje stabilitu, uvádí: „*Jsem pro ni takový záchytný bod, takový klidový pól. Už jenom to, že ať už její den byl jakýkoli, tak že zamnou přijde a stráví zbytek dne semnou jí pomůže.*“ Robinovu výpověď potvrzuje a doplňuje Taťána: „*Vždycky vím, že když mám problém, tak se na něj můžu spolehnout a když on má problém, tak se na mě může spolehnout. Můžu mu kdykoli zavolat, kdykoli přijít, i když má nějaké jednání. Říkám si, že to je ten muž, který byl udělaný pro mě.*“ Důležitými aspekty vztahu jsou tedy spolehlivost a vzájemná opora.

Pro Taťánu významnou stránku představuje Robinova vlastnost, kterou je gentlemanství. S úsměvem na tváři vypráví: „*Vnímá mě jako křehkou květinu a vyloženě o mě pečuje. Projevuje se to maličkostmi, jako např. drží mi dveře, abych mohla projít jako první, pomáhá mi do kabátu atd. Proto si ho tak cením. Tím, že mi ukázal, jak je hodný a pozorný, tak to od vztahu už vyžadují. A chová se ke mně báječně, skoro každý den mi dává najevo, že jsem ta jeho jediná.*“ Z pozornosti, kterou ji přítel věnuje, čerpá

Taťána ujištění o hodnotě, kterou ona pro Robina má. Všímavost patří mezi hlavní ženská očekávání, která mají od mužů.

Oběma partnerům vyhovuje, že je každý z nich soběstačný. *„Líbí se mi, že ji nemusím o vše prosit, ale že je samostatná. Nemám rád lidi, které musíš vzít za ruku a všechno jim říct a ukázat,“* hodnotí Robin. Taťána vyzdvihuje Robinovu samostatnost následovně: *„Dokáže vyprat, umí vařit, umí uklízet. „Uklízí koupelnu, záchod. Ničeho se fakt nebojí. Umí žehlit. Takového chlapa člověk nenajde na každém rohu.“* V tomto vztahu není dána striktní dělba rolí a povinností dle genderových schémat. V souvislosti s předchozí poznámkou o gentlemanství je evidentní, že pár přistupuje k tradiční dělbě rolí svébytným způsobem.

Také rodinné zázemí hraje podle Taťány důležitou roli ve stabilitě vztahu: *„To, jak dlouho ten vztah vydrží, záleží také na rodině. Jestli tě ta rodina v tom vztahu podporuje, stojí za tebou nebo jestli tě nepodporuje. Jedním z velmi emotivních zážitků pro mě bylo, když mi jeho maminka, řekla, že jsem ho změnila, ale k dobrému, že se víc směje, je míň stresový, uvolněnější. Robin se jí také svěřil, že se v našem novém bytě cítí jako doma. A to je vlastně to, o co jsem usilovala. Je to naplňující.“* Z výpovědi vyplývá, že je vztah k potencionální tchýni pro Taťánu posilující, tím že jí dává najevo ocenění.

Když se objeví nějaká nejasnost, tak ji neřeší hádkou. Taťána říká: *„Já jsem se s ním ještě v životě nepohádala. My diskutujeme. Jsme spíš takoví, že když je nějaký problém, tak ze začátku diskutujeme a každý řekne svoji pravdu. Pak argumenty vyhodnotíme a situaci řešíme. A když to nefunguje nebo to funguje, tak jeden z nás přizná chybu. Je to takové vyrovnané.“*

Jednou z oblastí, kterou vnímají oba partneři poněkud odlišně je komunikace týkající se hodnocení pracovního dne. Taťána vypovídá: *„Já bych se s ním ráda bavila o tom, jaká byla práce, ale on se o tom nechce bavit, protože v práci toho bylo hodně a musí se hodně bavit s lidma, takže toho mluvení má dost, což já zase chápu. Robin si tohoto názoru cení: „A to se mi hodně líbí, protože to pro ni není žádný problém.“*

Druhou oblastí, ve které se projevuje odlišnost jejich povah, je otázka trávení volného času. Tomu odpovídá Robinova výpověď: *„Je to především tím, že ještě studuje a tím pádem stráví hodně času doma nad učením a nic nezažije. Tak je pak pochopitelné, že přijde a chce trochu vzrušení a chce strávit víc času se svým partnerem. No a já jsem teď v takové fázi, že mám přes den vzrušení až moc a když přijdu domů a už nechci nic.“*

A to je pak docela těžký se někdy setkat. Pak si všímám, že je smutná, protože by ráda něco podnikala.“ Zde vystupuje jistý nesoulad daný tím, že každý z partnerů je v jiné životní fázi, jeden ještě studuje, druhý je už vtažen do světa pracovních povinností. Tento nesoulad se však ani v jedné z výpovědí nejeví jako zásadní.

Co se týče budoucnosti, jsou oba zajedno. Nemají přesně stanoveny, jak bude vypadat a nemají ani časový harmonogram. Taťána se k otázce budoucnosti vyjádřila takto: „*Já akorát vím, že si s ním v budoucnu představuji život, ale jaký bude, to je mi v podstatě jedno, hlavně, že bude s ním.*“ Robin doplňuje: „*Neděláme si nějaký strukturovaný plány, za 5 let to za další 2 roky tohle apod. Prostě k tomu musíme dozrát. V obrysech to vidím tak, že teď určitě pes, ale nevíme, jestli tento nebo až ten další rok. Potom se asi budeme chtít přestěhovat do vlastního bytu a potom někdy později děti. Mému otci je vlastně už 72, takže už je v podstatě děda. Taky měl až později děti, takže se s tím nestresuju.*“ Z výpovědí partnerů se zdá, že představu o budoucnosti má jasnější muž, který je současně díky práci v životě více ukotven. Představa partnerky je více nejasná. Podstatné pro ni je, že chce být dále v soudobém vztahu.

7.3.1 Souhrn

Mnoho okolností v rámci tohoto vztahu vnímají oba partneři stejně. Mezi ty nejvýznamnější aspekty, které považují za důležité je otevřenost a upřímnost.

Vnímají se jako dvě protichůdné síly, které se navzájem doplňují. Což můžeme vidět na výroku Robina: „*A to pasuje hodně dobře, protože pak se uprostřed potkáme.*“ Nepodstatné věci, jako je vize budoucnosti, mají však stejný pohled.

Taťána od svého přítele očekává gentlemanství a pozornost, což jsou z hlediska genderu aspekty především ženské. Také se u ní objevuje větší potřeba komunikace a svěřování, kterou Robin mnohdy není schopen naplnit. „*Já bych se s ním ráda bavila, jaká byla práce, ale on se o tom nechce bavit, protože v práci toho bylo hodně a musí se hodně bavit s lidmi, takže toho mluvení má dost,*“ říká Taťána. Taťána je ale velmi tolerantní, což oceňuje zase Robin jako muž: „*A pak přijdu domů, jsou dny, kdy prostě nechci mluvit, nechci jí vykládat, jaký byl můj den, chci jenom sedět, podívat se s ní třeba na nějaký filmek. A to se mi hodně líbí, protože i když to vnímá jinak, nedělá z toho žádný problém.*“

Jako ženskou nezbytnost můžeme vnímat, důležitost vybudování společného domova, kterou v rozhovoru zmínila Taťána.

Genderové rozdělení rolí a povinností, v tomto vztahu není patrné. Usuzuji tak na základě výroku Taťány: *„Když jsme oba dva na bytě a je uklízení den, tak já uklízím kuchyň, obývací a ložnici a on raději uklízí koupelnu, záchod a předsíň. Protože kuchyň on uklízet nebude. Když je tady jeden z nás sám, tak uklízí všechno. Když je plný koš prádla, tak ho vypere a pověsí a to samé dělám já.“*

8 Výsledky výzkumu

Některé sesbírané informace se shodují s údaji uváděnými v teoretické části. Získané výsledky platí pouze pro daný výzkumný vzorek.

8.1 VO1: Jak vnímají partneři partnerský vztah?

Jelikož se jedná o spokojené páry, vnímají své vztahy všichni účastníci výzkumu velmi kladně. Každý z účastníků bere vztah jako součást jejich života a počítají s ním i do budoucna.

Rozdílné výpovědi lze také pozorovat u sdělení týkajících se prožívání vztahu na jeho úplném začátku. U druhého a třetího páru měl vztah větší význam po ženy. Oběma netrvalo dlouho se do svého partnera se zamilovat. Muži si, naproti tomu, drželi větší odstup. Jeden z mužů se nechtěl vázat a chtěl si ponechat otevřenou budoucnost. Druhý nebyl připravený na vážný vztah z důvodu dřívějších špatných vztahových zkušeností. Do prvního partnerství vstupoval muž s větší jistotou nežli žena. Obavy, které v ní možný vztah vyvolával, byly způsobeny nespolehlivým chováním partnera.

Zvláštním případem je třetí pár, který začínal vztah dvakrát. Při druhém pokusu se jejich „role“ přehodily. Zatímco muž chtěl od vztahu více, žena si udržovala větší odstup. Důvodem byl strach ze zraněných citů.

8.2 VO2: Jaká jsou očekávání partnerů od vztahu?

U všech páru se mezi základními očekáváními objevily smysl pro humor, stejné názory a zájmy. Důležité pro správné fungování vztahu považují také upřímnost, důvěru a otevřenost. Partneři ze dvou párů zahrnují do správně fungujícího vztahu i dobrou komunikaci při řešení krizových situací.

Mezi mužskými očekáváními od partnerství se objevila rovnováha, kterou vidí v odlišných charakterových vlastnostech. Odlišně vnímají muži množství společně stráveného času. Zatímco jeden vyžaduje větší volnost a množství času pro své koníčky, druhý se snaží vídat se svojí přítelkyní denně. Jeden z mužů také považuje za podstatný aspekt vztahu soudržnost a dobré zvládnání problémových situací.

U dvou ze tří výpovědí nalezneme, že pro ženy je důležité rozdělení povinností a rolí ve vztahu. Od mužů očekávají, že budou zajišťovat údržbu o techniku, auto, zatímco

ony se postarají o domácnost, popř. děti. Pro ženy je rovněž v partnerství důležité to, aby se mohly na svého druhu spolehnout a mohly se o něho opřít.

Všechny tři ženy ve vyprávění často odkazují na vlastní rodinu nebo rodinu partnera. Ve dvou případech považují za podstatný aspekt vztahu fungování obou rodin. V prvním páru pocházejí oba partneři z dobře fungujících rodin, což pro budoucí průběh vztahu považuje partnerka za důležité. Zatímco rozdílnost rodin v druhém partnerství vyvolává v ženě obavy z budoucnosti. Starosti jí činí i nepřijetí přítelovou maminkou. Důležitost tohoto aspektu vyjádřila ve svém vyprávění i třetí žena.

Z vyprávění nebyla patrná žádná protichůdná očekávání mužů a žen od vztahu. Výjimkou tvoří druhý pár. Zatímco muž očekává mnoho volného času pro sebe, žena by ráda trávila s přítelem větší množství času.

8.3 VO3: Jaká jsou vzájemná partnerská očekávání

Všechny ženy z výzkumného vzorku chtějí, aby jejich muži byli pozorní. Ve výpovědích se tato potřeba objevuje ve třech kontextech. V prvním vztahu si žena přeje, aby její přítel věděl, co chce, a co si myslí, aniž by musela cokoli říkat. Je si však vědoma náročnosti požadavku. Druhá žena by byla ráda, aby jí její přítel více naslouchal, když mu vypráví, co prožila, co bude dělat nebo co se jí líbí. Nemá však příteli za zlé, že tuto potřebu neuspokojuje. Sama ve vyprávění reflektuje genderové rozdílnosti: „No, ale to je prostě chlap.“ Posledním a jediným naplněným příkladem je podle třetí ženy tzv. gentlemanství partnera. Muž v tomto vztahu obléká své přítelkyni kabát, nosí jí kufr, odsouvá jí židli, aby si mohla sednout apod.

Důležitým a opakujícím se aspektem pro ženy je jistota, že je partner miluje a že je ona pro něho tou jedinou. Žena z druhého páru dokonce přiznává, že má pocit, že jí partner miluje více. Dvě ze tří žen od partnera chtějí, aby se svěřoval se svými pocity a prožitky. Mezi další hodnoty, které ženy od mužů očekávají, patří např. věrnost, finanční jistota, inteligence, všestrannost.

Inteligence je věc, kterou od svých partnerek očekávají i muži. Společným požadavkem všech mužů je tolerance. Velmi oceňují, když jejich partnerky tolerují jejich potřeby. Příkladem může být vztah číslo dvě, kdy žena muži ze začátku nedávala tolik volnosti, kolik vyžadoval. Tento nedostatek často vedl ke konfliktům a hádkám. Ve chvíli, kdy žena polevila ze svých nároků, se objevila spokojenost na obou stranách. U třetího

páru je oceněna tolerance u potřeby „nekomunikovat“. Za tolerancí můžeme vidět skrytou potřebu ženské obětavosti.

V prvním a druhém případě muži nepřímo uvedli, že od partnerek očekávají pečovatelsví a zajištění rodinné domácí pohody.

Třetí muž se liší od ostatních dvou tím, že od své partnerky neočekává činnosti, jako jsou praní, žehlení, uklízení a vaření. Tento aspekt velmi oceňuje jeho partnerka.

Mezi další mužská očekávání, která byla vyslovena patří dobré chování, zodpovědnost, racionalita, dobré chování partnerky, pořádnost a to, aby byla přítelkyně hodná.

9 Diskuze

Výzkum si kladl za cíl zjistit, jak vnímají partneři současné vztahy, jaká mají očekávání od vztahu a jaká očekávání mají od svých partnerů. Jako hledisko, pro posuzování těchto rozdílů, byly zvoleny genderové stereotypy.

Výsledky výzkumu ukázaly, že existují rozdíly mezi muži a ženami v rámci partnerského vztahu. Nikoli však tak markantní, jak jsem původně očekávala. Příčinou může být to, že se mladí lidé už tolik nezaměřují na genderové stereotypní představy, jak tomu bylo kdysi. Podle mého názoru je to způsobeno většími možnostmi, které dnešní společnost přináší ženám. Společně s většími studijními možnostmi pro ženy se ve společnosti začínají postupně vytrácet striktně vyhraněné genderové role. Tato feminizace staví ženy na stejnou úroveň jako muže, čímž se jejich požadavky a očekávání sjednocují (Onnen-Isemann, 2010). Další možnou příčinou může být fakt, že tvořili výzkumný soubor pouze vysokoškoláci. V případě, že by se podobný výzkum dělal s lidmi, kteří mají pouze základní vzdělání nebo výuční list, mohla by se generová rozdílnost více projevit. Jsem si také vědoma toho, že se výzkumný vzorek skládal z mladých párů, které jsou spolu poměrně krátkou dobu. V dlouholetých vztazích by mohly být rozdíly mezi vnímáním a očekáváními mužů a žen výraznější.

Navzdory těmto okolnostem se v rámci zkoumání objevily výroky korelující s genderovými stereotypy a s představami, které společnost má o mužích a ženách. Jedním z objevujících se stereotypů je rozdělení povinností a rolí na základě příslušnosti k pohlaví. Především byla tato skutečnost reflektována ženami. Ženy považují za samozřejmost, že se v domácnosti postarají o jídlo, úklid a děti. Od mužů očekávají údržbové práce. Toto rozdělení potvrzuje výzkum, který byl prováděn v Německu. Výsledky této longitudinální studie ukazují, že u většiny zkoumaných párů domácí práce, jako jsou praní, vaření a uklízení, zajišťují ženy. Pouze u 4% dotazovaných párů převzal tyto povinnosti muž. U 55% případů si ostatní domácí práce partneři dělili (Dechant, 2014). Zástupce těchto 4% nalezneme i v tomto výzkumu. Z vyprávění třetího páru vyplývá, že se muž podílí na pracích, jako je úklid, praní a žehlení.

Ženy uvedly větší množství požadavků, které mají na své partnery. Na základě této skutečnosti můžeme usuzovat o větší náročnosti žen. Důvodem může být i to, že ženy věnují úvahám o vztahu více času. V takovém případě lze polemizovat nad větší důležitostí vztahu pro něžné pohlaví. K této domněnce přispívá i to, že je pro ženy podstatnější opora,

což vyplývá z výpovědí. Podporujícím argumentem může být i průběh jednotlivých interview. Ze všech rozhovorů je patrné, že ženy v rozhovorech vykazovaly větší sdílnost nežli muži. Na druhou stranu mohla být mužská nevyřečenost způsobená například neochotou sdílet intimní informace nikoli menší důležitostí vztahu. Další příčinu menšího množství požadavků ze strany partnerů můžeme shledávat ve faktu, že se jedná o spokojené páry. Respondentům mohlo dělat potíže si při rozhovoru vzpomenout, co od svých partnerů čekají, neboť jsou jejich požadavky naplněny. Důvodem mohla být i skutečnost, že mnohdy nemají lidé jasně zformulované, co od vztahu nebo partnera chtějí, pouze vnímají, že je vše v pořádku nebo naopak není.

Potřeby žen, jako např. vcítění se, sdělování niterních pocitů nebo vyjadřování lásky sehrávají u žen důležitou roli. Stejně tak to uvádí Kratochvíl ve své knize *Manželská a párová terapie*.

Společným očekáváním všech mužských respondentů byla tolerance. V rámci výzkumu se ukázalo, že tato potřeba úzce souvisí s celkovou spokojeností ve vztahu. Příkladem této spojitosti je změna v partnerství druhého páru. V okamžiku, kdy žena dopřála svému partnerovi větší volnost, ustaly neustále hádky. Ženská tolerance neboli obětavost jde však ruku v ruce s naplněnými ženskými potřebami. Tuto skutečnost můžeme znovu spatřovat na příkladu druhého páru. V okamžiku, kdy muž začal projevovat své partnerce lásku a dával jí jistotu, tak mu žena dopřála větší volnost. Také pro ženu z třetího páru má velkou váhu jistota, že je pro svého partnera jedinou. Díky tomu je žena vstřícnější vůči jeho potřebám. Tuto zákonitost potvrzuje i následující výrok, který je uveden v teoretické části: Pokud žena muži umožní nebo mu přeje „svobodu“, tak se k ní o to raději vrací. Na druhou stranu, když se muž ženě skutečně intenzivně věnuje, dokazuje jí svou lásku, dává jí ve vztahu jistotu a partnerskou výměnu dle přísloví: „Společná radost – dvojitá radost a společné trápení – poloviční trápení,“ pak mu ráda jeho svobodu poskytuje (Poněšický, 2004). S tímto pravidlem se však nemusíme setkávat pouze ve spojitosti s poskytováním svobody nebo jistoty, ale všemi potřebami.

Pro mne je významným poznatkem to, že na vztah má velký vliv rodina. Tuto skutečnost častěji reflektovaly ženy a zdůrazňovaly její důležitost. První dvě ženy projevíly velké zaměření na fungování rodiny vlastní v porovnání s rodinou partnera. V případě, že se jednalo o rodiny s podobnými pravidly a vztahy, byla žena ohledně budoucnosti klidná. Pokud se však jednalo o rodiny s odlišnými vzájemnými vztahy a chodem domácnosti,

projevila žena ohledně budoucnosti obavy. Třetí žena považuje za důležitý aspekt spokojeného a dlouhotrvajícího vztahu přijetí partnerství rodinou. Na základech tohoto poznatku by mohla stavět moje diplomová práce.

ZÁVĚR

Tématem této bakalářské práce byly partnerské vztahy, na které jsem se snažila nahlížet z pohledu muže a z pohledu ženy. Cílem bylo zjistit, jak partneři vnímají současné partnerství a jaká jsou jejich očekávání od vztahu a od partnera.

Teoretickou část jsem rozdělila na dvě hlavní kapitoly. V první kapitole jsem se zabývala problematikou genderu. Snažila jsem se přiblížit pojmy, jako jsou genderové role, genderová identita, maskulinita a feminita, genderové stereotypy. Snad nejdůležitější podkapitola této části byla „gender v partnerském vztahu“, ve které jsem se zabývala rozdíly mezi muži a ženami, které se týkají právě partnerství. Druhou kapitolu teoretické části jsem zaměřila na oblast partnerských vztahů, konkrétně na mladou dospělost a důležitost vztahů pro toto vývojové období, na formy partnerského vztahu, na lásku, na komunikaci a na konflikty v partnerství.

Praktická část obsahovala kvalitativní výzkum, tvořený polostrukturovanými rozhovory. Interview byla provedena se třemi páry. Prostřednictvím kvalitativní analýzy byla z pořízených výpovědí získána důležitá data potřebná k zodpovězení výzkumných otázek. Celé výzkumné šetření i s jeho výsledky byly zhodnoceny v diskuzi.

Tato práce byla inspirativní a přínosná. Zjištěné údaje z tohoto výzkumu by mohly sloužit jako základ k dalšímu šetření. Ráda bych se ve své diplomové práci zabývala vlivem fungování rodiny obou partnerů na utváření vztahu. Chtěla bych se v rámci partnerství zaměřit na vnímání důležitosti fungování vlastní a partnerovy/partnerčiny rodiny. Neméně podstatné by pro mě bylo i to, jak rodiny přijímají vzniklé partnerské svazky. Zajímalo by mne také to, do jaké míry jsou tyto aspekty důležité pro ženy a pro muže.

Pro mne samotnou byla práce cennou zkušeností. Zpracování teoretické části výrazně rozšířilo mé dosavadní vědecké znalosti. Při vedení rozhovorů jsem měla možnost procvičit a zdokonalit své komunikační dovednosti. Uvědomila jsem si, jak důležitá je vnímavost a objektivita při práci s lidmi.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY

1. Cloud, H. (2001). Hranice v manželství: Proč je důležité pro růst manželství vytyčit meze a stanovit důsledky?. Praha: Návrat domů.
2. Corneau, G. (2000). Anatomie lásky: vztahy otec-dcera, matka-syn a jejich vliv na budoucí partnerské vztahy. Praha: Portál.
3. Creswell, J. W. (1998). Qualitative inquiry and research design. Choosing among five traditions. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage.
4. Dallaire, Y. (2009). Lásky a sexualita v trvalém vztahu. Praha: Portál.
5. Dechant, A., Rost, H., Schulz, F. (2014). Die Veränderung der Hausarbeitsteilung in Paarbeziehungen. (German). Zeitschrift Für Familienforschung – Journal of Family Research, 26(2), 144-168.
6. Erikson, E. (2015). Životní cyklus rozšířený a dokončený: devět věků člověka. Praha: Portál.
7. Fafejta, M. (2004). Úvod do sociologie pohlaví a sexuality. Věrovany: Jan Piszkiwicz.
8. Fraková, M. (2009). Dospělost a její variabilita. Praha: Grada.
9. Fromm, E. (1996). Umění milovat. Praha: Josef Šimon.
10. Giddens, A. (2012). Proměna intimity: sexualita, láska a erotika v moderních společnostech. Praha: Portál.
11. Gjuričová, Š. (2003). Rodinná terapie: systemické a narativní přístupy. Praha: Grada.
12. Hendl, J. (2005). Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál.
13. Jánošová, P. (2008). Dívčí a chlapecká identita: vývoj a úskalí. Praha: Grada.
14. Karsten, H. (2006). Ženy – muži: genderové role, jejich původ a vývoj. Praha: Portál.
15. Kratochvíl, S. (2009). Manželská a párová terapie. Praha: Portál
16. Kuric, J. (1986). Ontogenetická psychologie. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
17. Miovský, M. (2006). Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Praha: Grada.
18. Moore, T. (1998). Kniha o lásce a přátelství: pohled hlubinné psychologie a spirituálních tradic na mezilidské vztahy. Praha: Portál.
19. Nelles, W. (2011). Muži, ženy a láska. Rychnov nad Kněžnou: Ježek.
20. Novák, T. (2007). Předmanželské poradenství. Praha: Grada.

21. Oakleyová, A. (2000). Pohlaví, gender a společnost. Praha: Portál.
22. Onnen-Isemann, C. & Bollmann, V. (2010). Studienbuch Gender & Diversity: eine Einführung in Fragestellungen, Theorien und Methoden. Frankfurt am Main: Lang.
23. Plzák, M. (1986). Gordické uzly rovnoprávného párového dorozumívání. Praha: Mladá fronta.
24. Plzák, M. (1975). Klíč k výběru partnera pro manželství. Praha: Avicenum.
25. Plzák, M. (1973). Poznání a léčba poruch manželského soužití. Praha: Avicenum.
26. Poněšický, J. (2004). Fenomén ženství a mužství: psychologie ženy a muže, rozdíly a vztahy. Praha: Triton.
27. Renzetti, C. M. (2003). Ženy, muži a společnost. Praha: Karolinum.
28. Říčan, P. (2004). Cesta životem. Praha: Portál.
29. Sternberg, R. J. (1986). A triangulat theory of love. (English). Psychological Review. 93, 119-135.
30. Vágnerová, M. (2008). Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří. Praha: Karolinum.
31. Willi, J. (2006). Psychologie lásky: osobní rozvoj cestou partnerského vztahu. Praha: Portál.
32. Wyrobková, A. (2007). Reprezentace a hodnocení genderových kategorií (Disertační práce). Masarykova univerzita, Brno.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Doslovný přepis rozhovoru: Beáta

Příloha č. 2 - Doslovný přepis rozhovoru: Martin

Příloho č. 1 – Doslovný přepis rozhovoru – Beáta

Rozhovor č. 3: Žena, 22 let, ve vztahu 4 roky, délka rozhovoru 1:11:37

Můžeš mi na úvod říct, jak a kdy jste se seznámili, jak dlouho spolu jste a jak probíhaly začátky vztahu?

Chodili jsme spolu na gymplu do třídy a v posledním ročníku jsme se dali dohromady. Předtím jsem měla 4 letý vztah, docela vážný, už se znaly i naše rodiny. Jenže už jsem prostě nebyla spokojená, už jsem cítila, že to nechci, takže jsem se s ním rozešla. Myslela jsem si, že budu chvíli sama, ale pak jsme se s Martinem dali dohromady. To bylo před 4 lety, touhle dobou. Ale nezačali jsme spolu hned chodit. Ale vídali jsme se. Začali jsme spolu chodit až někdy v létě. Ty začátky byly takový. Já jsem z toho byla smutná, už jsem s ním chtěla chodit, byla jsem do něj zamilovaná, ale on pořád nevěděl, nechtěl se na to téma bavit. Ale pak to teda dopadlo. No a teď mám pocit, že se to jakoby otočilo, že já jsem z něho byla hotová, já jsem hrozně chtěla. Ale teď mám občas pocit, že jsem ráda občas sama, když je přes týden v Praze. Dřív se mi strašně stýskalo. Furt jsem chtěla, aby se vracel dřív nebo když měl fotbal, tak jsem byla smutná, že nejsme spolu a teď se mi to tak nějak otočilo. Jsem ráda, že jsem přes týden sama, že mám čas na sebe, můžu si dělat svoje věci. No, a když se přítel vrátí, tak jsem taky ráda, že jsme spolu, ale už se mi tolik nestýská.

Čím si myslíš, že to je, že se to v tobě takhle otočilo?

Myslím si, že nic v tom vztahu, že jsem k tomu dospěla. Měla jsem vždycky pocit, že spolu musíme trávit, co nejvíc času. Nevím, kde jsem to vzala. Ale pak jakoby, jak jsme spolu přes týden nebyli, tak jsem pochopila, že i když tu není, tak je to v pohodě. Samozřejmě, říkala jsem si: „Mě se stýská.“ nebo když večer usínám, tak se mi stýská. Ale přes ten den mám svůj program. Říkám si, že je to fajn, napíšeme si zprávu, zavoláme si, takže se slyšíme. Ale není to nic, co by se v tom vztahu změnilo, že by to byl nějaký zlomový bod nebo tak něco.

Co způsobilo, že tvůj přítel začal vnímat váš vztah odlišným způsobem?

Protože jsme byli po maturitě a on byl přijatý na školu v Praze a podle mě se těšil a chtěl si nechat otevřenou budoucnost. Myslel si, že tam budou party a že tam potká spoustu holek. My jsme spolu pořádně začali chodit, až když byl prvních 14 dní v Praze. Byl tam sám a zjistil, že to vůbec není tak, jak si představoval. Myslím si, že byl rád, že se má kam vrátit. Za prvé, že jede domů a taky, že tady někoho má. Takže od té doby spolu pořádně jsme.

U tebe to bylo jak? Ty jsi říkala, že jsi předtím skončila dlouholetý vztah. Šla jsi do vztahu s přítelem s tím, že ho máš ráda nebo jak to tenkrát bylo?

Já jsem byla zvyklá být v tom vztahu. Tak řekněme, že jsem asi 3 týdny byla sama. No a pak mi napsal, že se dozvěděl, že jsme se rozešli. Protože my jsme spolu vlastně chodili na gympl a docela jsme se bavili a rozuměli si. Tak jsme si začali psát kvůli mému rozchodu. Pak jsme spolu šli třeba do kina, uvařil mi večeři a tak. A takhle se to vleklo. Pak byla maturita, hodně učení i učení na přijímačky. Jak to polevilo, tak jsme spolu chodili na brusle, grilovačky, jezdili jsme se koupat, takové klasické léto. A to si myslím, že jsem se do něj zamilovala. Že, jak jsem se předtím rozešla, tak tam najednou nikdo nebyl, tak jsem to prázdný místo nahradila Martinem, ale nebylo to zdaleka takový, že by to tak fungovalo. Prostě jsem měla pocit, že tam někdo je.

Proč ses do něho zamilovala?

Nevím. Líbil se mi.

Tak co, z jeho vlastností tě přiměli k tomu, že sis řekla: „Toho kluka miluji.“?

Tak určitě mi imponuje, že je hrozně inteligentní, takže kdykoli něco nevím, potřebuji pomoc, prostě mám pocit, že se ho můžu zeptat na cokoli a on mi to řekne. Nebo třeba je hodně zajímavé, že když to neví, tak si to najde a druhý den přijde: „Jak ses ptala, tak je to takhle.“ To mě, když se někdo na něco zeptá a mě to nezajímá nebo to nevím, tak to hned vypustím z hlavy. Ale on jde a najde si to. To se mi na něm hodně líbí, že ho to zajímá, že se chce vzdělávat. Že vím, že v životě něco dokáže, že s ním vidím tu společnou budoucnost, že se o mě postará. Že to nebude, teď jsem udělal školu a konec, ale že chce pořád víc a víc. Takže to je určitě důležitá věc, že vím, že ten partner vedle mě je chytřejší než já, poradí mi a provede mě tím životem. A velký rozdíl oproti tomu dřívějšímu vztahu je to, že je hrozně akční. Že pořád něco děláme, furt mě někam bere. To si myslím, že byl

i důvod, proč jsem se předtím rozešla. Seděli jsme pořád doma, a když jsem někam chtěla jít, tak mi řekl, ať jdu sama, a že on pro mě přijede. Hlavně, aby nemusel jít taky, takže jsme spolu trávili čas doma. Ale s Martinem pořád něco děláme, pořád mě někam bere, on dělá snad všechny sporty, na které si vzpomeneš. Naučil mě golf, na bruslích mě pořádně naučil, jezdíme na hory, naučil mě na běžkách. Takže to je fajn. A rozumíme si, pořád se smějeme, máme podobné nápady, podobné názory, hodně se shodneme na různých věcech.

Co naopak ráda nemáš?

Nemám ráda, že je takovej rozmachanej jedináček, nemám ráda jeho rodiče, hlavně jeho mámu a jeho, jak se chová s mámou – jako z téhle strany. Když jsem u nich, tak se necítím 100% příjemně. Třeba, když jdu na záchod, tak poslouchám, jestli náhodou není ona na chodbě. Když bych to převedla přímo na něj - to, co mi na něm vadí, tak mi vadí, že když doma něco řeší s rodiči, tak jak se on chová, když já u toho musím být. Oni jsou takový, že na sebe pořád štěkají, řvou, to u nás takhle není. K nám přijdeš domů, taťka tahá mamku za vlasy, pořád samé srandičky, srandičky, pořád se smějeme a to u nich je něco jiného. Pořád na sebe křičí, i když se spolu jenom baví. Necítím se tam úplně pohodlně. Ani mě úplně nepřijali. Nebo táta jo, ten je v pohodě, ale máma, i když se na mě směje, tak vím, že to tak není, že je to taková přetvářka.

A jak se tady k tomu staví Martin? Ví, o nesouladu mezi tebou a jeho mamkou?

Vždycky mi řekne: „Ona má ráda jenom sama sebe, vždyť to víš. Nic si z toho nedělej.“ Určitě ví, že je chyba na její straně, ale na druhou stranu, když mě třeba opravdu naštvne nebo je nesnesitelná a jsem opravdu naštvaná, tak je vidět, že se jí přece jenom zastane. Přece jenom je to jeho mamka. On o ní sice ty špatný věci říká, ale když to řeknu já, tak mu to není příjemný.

Kdyby došlo k nějakému otevřenému konfliktu mezi tebou a jeho mamkou, tak jak si myslíš, že by se zachoval?

Myslím si, že by se mě zastal. Nebo to i vím, protože taková situace už nastala. Teď je to docela v pohodě, když spolu zatím nebydlíme. To se vidíme jenom přes víkend, a buď jsme u nás nebo u něho. Ale když se třeba bavíme, až jednou spolu budeme bydlet, tak i on říká, že s mámou přece bydlet nebudeme, tak je to jedno. Já si ale občas říkám, ježiš, takhle nám do všeho bude kecat. Ona je totiž zvyklá mu všechno organizovat a chystat. Třeba on

se balí do Prahy a v neděli večer mu říká, co si všechno má vzít v pondělí ráno. Řekne mu, co kde má nachystané. A já třeba v pondělí ráno vstanu, jdu si dělat snídani a v kuchyni leží A4 s podrobným popisem, kde co má, jak pro blbce. Ale na druhou stranu Martin, když přijde z tréninku, tak hodí tašku s věcmi do koupelny a řekne jí, ať mu to vyklidí, protože pro něho je to nepříjemná práce, nechce se mu to dělat a ví, že mu to máma udělá. Takže jemu to nevadí. Nebo když něco nemůže najít, tak místo toho, aby se pořádně podíval, tak volá mámě. Přitom já to mám najité za chvíli, takže je to zbytečné. Takže ji to pořád utužuje v tom, že jí pořád potřebuje.

Napadá tě ještě něco, co ti vadí na tvém příteli?

Takové klasické věci, jako že mě neposlouchá. A to mi teda přijde, že to dělá poslední dobou nebo jestli jsem si toho dřív nevšímala. Já mu třeba řeknu, že jsme na praxi nebo že mám v ten a ten den brigádu. A on mi další den řekne, že ten den někam půjdeme. A to mě docela štve, kvůli tomu se docela hádáme, že si nic nepamatuje. Nebo že mi chce udělat radost, tak já, když jsme třeba spolu v Praze, tak mu třeba nenápadně říkám, co by se mi líbilo atd. No a on mi nakonec koupí úplnou blbost, která se mi vůbec nelíbí. Ale to je prostě chlap, to mu nemám úplně za zlé. Když si třeba uvědomím, jak se choval na gymplu, tak byl hodně namachravanej, ale za ten vztah semnou se z něj stal fajn kluk. Ale občas to na něm jde vidět, že si radši zaplatí za značku, že se třeba i někdy povyšuje nebo je tak nějak nóbl, ale to nemůžu říct, že by mi to nějak vadilo, to asi ne. Ale je to spíš negativní vlastnost.

Ty jsi říkala, že se hádáte kvůli tomu, že si nepamatuje, co jsi mu říkala a tak. Existují ještě věci, kvůli kterým se pohádáte?

No, to nastala taková docela změna v našem vztahu, ani nevím, kdy. Já jsem dřív hrozně žárlila. On, jak jezdil do Prahy, tak to bylo hrozně těžký. Já jsem nevěděla, co dělá. A teď ho někdo třeba označil na fotce z nějaké party. Mně to za prvé bylo líto, že nestuduju v Praze a za druhé jsem si říkala - ježiš, tam bude holek, se tam s nějakou bude bavit a tak. Takže když jsme měli nějakou větší hádku, tak to bylo kvůli tomu. Já jsem byla prostě blázen. Ale pak se to nějak zlomilo. Možná i tím, jak jsem říkala, že jsem přes týden sama, tak to asi přišlo s tím, že stejně to neovlivním, jestli tam někoho má, tak se to stejně nedovím. A ani ty myšlenky nemám, takže jsme teď dlouho už neměli žádnou hádku, kdy bychom se spolu nebavili. Ale to jsme se 2x málem rozešli. Začali jsme se hádat kvůli

téhle mojí blbosti a pak se to nabalovalo a nabalovalo a nakonec jsme se třeba 2 dny neviděli a nemluvili spolu.

Jak jste to potom vyřešili?

Oba dva jsme vychladli Nevím. Já si třeba pamatuji, že když jsme se jednou pohádali, tak to bylo ve čtvrtek. Já jsem nějak odpoledne odešla. A ještě předtím než jsme se pohádali, tak jsme byli domluvení, že půjdeme v pátek na squash. No tak já jsem odešla, hrozně jsme se pohádali a on mi pak v pátek ve tři napsal: „Co ten squash?“. Takže hádka jako blázen, já myslela, že se rozcházíme a on první věc, co mi napíše, je tohle. Takže jsme si pak nějak napsali a pak zamnou přijel.

Řešíte to nějak zpětně spolu?

S ním je to docela těžký. Já, když se ho na něco ptám, i třeba toho, co se týče našeho vztahu, tak on je hrozně rychle hotovej a vůbec se o tom nechce bavit. Řekne: „ To je přece jasny, vždyť mě znáš.“ Že kolikrát si říkám - ty jo, co si asi myslí. Že ani nevím, co se mu honí hlavou. A když se ho na to zeptám, tak se nikdy nic nedozvím. Ale jako jo, pak se o tom zpětně bavíme. To já zase nejsem taková, že bych to nechala. Když přijde nějaká chvíle, tak to připomínám.

Doberete se k něčemu? Že jeden nebo druhý uzná svoji chybu?

Jako když to byla moje chyba, tak jsem věděla, že to tak je. Poučila jsem se z toho, ale po čase jsem to udělala zase stejně, ale to je prostě už dva roky. A teď přemýšlím, kvůli čemu se hádáme. Třeba dřív jsme řešili - on chtěl na Erasmus nebo do zahraničí a já jsem to vůbec nemohla slyšet. Já jsem byla schopná kvůli tomu dva dny brečet. No a teď si podal přihlášku na Erasmus a v září asi někam odjede. Tak nějak vím, že je to pro něj nezbytný a kdyby nejel kvůli mně, tak bych si to hrozně vyčítala. Navíc si myslím, kdybych mu dala najevo, že nechci, aby jezdil, tak by stejně jel. Myslím si, že by si v tomhle nevybral mě. Když mě to napadne, tak z toho jsem samozřejmě smutná, ale já chci jet taky pryč, nebo ráda bych, takže oba budeme pryč a zase si říkám, že to ten půl rok vydržíme, naučíme se jazyk. Takže ho v tom teď hodně podporuju, a i bych to chtěla.

Jak si představuješ váš vztah do budoucnosti? Uvažuješ nad tím?

To určitě. To já si hodně plánuju a představuju, jak to bude vypadat, až spolu budeme bydlet. No, kdybych se dostala do Prahy, tak bychom chtěli bydlet tam, a kdybych začala studovat v Německu, tak to nevím, jak by to bylo. Já jsem mu navrhovala, že by mohl třeba do Německa, až si dodělá páták. Jako snažíme se to oba nějak vymyslet, ale je to pořád taková nejistá budoucnost. Moc to neřešíme, a ani si myslím, že se to vyřešit nedá tak, abych byla úplně spokojená.

Jak si představuješ vzdálenější budoucnost?

No, hlavně bez jeho mamky. Že si postavíme dům, dobrá práce, děti. A myslím, že on to vidím stejně.

Máš pocit, že byste se v něčem, co se týče budoucnosti, rozcházel?

No třeba, když se ho snažím donutit si najít brigádu, tak nechce, protože on dostává peníze od rodičů, koupí mu, co potřebuje, dovolenou mu zaplatí. Takže má peněz dostatek. Ale já si myslím, že by si nějakou brigádu najít mohl. Třeba i brigádu v oboru, ale jako teď i on sám říká, že by si ji v nějaký firmě našel, aby si to mohl napsat do životopisu. Ale teď chce odjet na ten Erasmus, tak se nechce zase nikde uvázat. Už nad tím ale uvažuje. A to si teď uvědomuji, že to je možná věc, kvůli které se rozcházíme. Na to, že mu je 23, tak si myslím, že by už měl něco dělat. Protože na to, že měl samé jedničky ve škole, se ho nikdo ptát nebude, ale teď už má stejně názor.

Jak si představuješ váš budoucí vztah?

Já si představuji, že budeme jako naši. Dají si pusy, spí spolu v jedné posteli, doplňují se, rozumí si, pořád se smějí, taťka si s mamky dělá pořád srandu a naopak. Dávají si tu lásku pořád najevo. To třeba u Matějových rodičů vůbec neexistuje. O to víc si toho, jak to mám doma, vážím, protože vím, že to není ve všech rodinách. I moje babička s dědem jsou pořád spolu, jezdí spolu na chatu, na dovolenou, vezmou se za ruku. Jsem prostě zvyklá, že to takhle funguje celý život, i když jsou starší. To samé teta se strejdou, každý týden chodí spolu do vany a hrají spolu scrabble. U nás nikdo není rozvedený. Nikdy jsem nad tím nepřemýšlela, ale samozřejmě přemýšlím nad tím, když to má přítel jinak, jak to asi bude. Když vidí, že to doma chodí jinak. I sem mu to kolikrát říkala, že nechci, abychom byli jako jeho rodiče.

Jak on na to reaguje?

„Jo, vždyť to je jasné.“ Ale protože jsme mladý, teď to takhle chodí. Jsme pořád zamilovaný, jsme spolu chvíli. Něco jiného to bude po 30 letech. Takže teď na to má takový názor, že se mu líbí tahle varianta. Ale docela nad tím přemýšlím, že to mají doma jinak.

Teď kdybych trochu odbočila. My jsme řešili jenom tvého přítele. Jeho pozitiva a negativa. Ale co ty? Jak sama sebe ve vztahu vidíš? Co do něho přinášíš, ať pozitivního nebo negativního? Ty jsi říkala, že jsi byla žárlivá, ale to už není aktuální.

V tom žárlení jsem se hodně změnila. Myslím si, že jsme měla pozitivní vliv na mého přítele. Žil si ve svém světě: „Já jsem ředitelův syn.“ Podle mě na něho mělo hrozný vliv, že byl na gymnáziu rodičů. Takže si myslím, že ho tak nějak držím nohama na zemi. Nebo si myslí, že ho udržuju v sociálním kontaktu. Třeba si myslím, že by nechodil na třídní srazy. Tak to si myslím, že ho беру mezi lidi. On má fotbal, čtvrtek, pátek trénink, v sobotu zápas a pak by hrál fifu, to je jeho oblíbená činnost. Jinak mi přijde, že není moc společenský. Třeba když mu řeknu, že jsem domluvila bowling s dalšími páry, tak teda že jde kvůli tobě.

Myslíš, že je za to rád? A že to vidí stejně jako ty?

Možná, možná, že si to už teď uvědomuje, ale dřív určitě ne. Já mám pocit, že dřív to bylo hodně takový, že měl pocit, že jsem já hodně brala a on hodně dával. Že to bylo nevyvážený, že on musel kvůli mně hodně jako. Nebo já nevím, jestli mám z toho jen takový pocit, že jsem ho já omezovala, ale trochu mám pocit, že on si myslí, že se kvůli mně musel omezovat. Z Prahy jsem ho tahala, tak přijel ve středu a ne ve čtvrtek. Nebo měl mít s klukama soustředění a neměli jsme se 10 dní vidět. No a on chtěl jet v neděli večer na hokej, tak já, že se teď dlouho nevidíme. Tak on na ten hokej nešel, ale já mám pocit, že to je oběť, kterou by mohl podstoupit. To si myslím, že má pocit, že ho v tomhle omezují. Nebo jako dřív to tak bylo.

A nyní?

Teď myslím, že ne. Protože si chodí, kam chce a dělá si, co chce. Až na ten hokej, ale to bylo kvůli tomu, že jel na to soustředění. Jinak, když jde na golf, tak to je na celý den a nikdy jsem mu neřekla, ať nechodí, nebo s klukama na pivo. Ale na druhou stranu je na něm dobrý, že když někam jde, tak se mě snaží brát s sebou.

Kolik času spolu trávíte?

On v pondělí ráno odjede a vrací se ve čtvrtek večer, takže se vidíme v ten večer. A pak pátek, sobota a neděle, ale v pátek večer já mám práci a v sobotu je on půl dne na zápase. Když hrajou doma, tak se jdu na něho podívat. A v neděli už je to takové zase, že vím, že jede. Ale teď to tak neberu, zase mám víc času na školu. Takže spolu trávíme docela málo času, když to tak vezmu, ale zase, když jsou prázdniny, tak jsme spolu pořád.

Zažili jste nějaké situace, ve kterých jste si vyzkoušeli, že ten váš vztah je stabilní, že spolu dokážete něco vyřešit. Někaká situace, která ten vztah pozitivně nebo negativně ovlivnila?

Ty jo, to jsme asi neměli. Tak to jsou třeba věci, kdy je potřeba něco zařídit nebo naplánovat. Já jsem totiž takový generál, mám to ráda. A on je zase zvyklý, že za něho všechno dělala máma, takže v tomhle by se dalo říct, že nám ten vztah vyhovuje. Ale občas si zase říkám, ty jo, on mi vůbec nepomůže. Pak když už to přeroste, tak mám pocit, že všechno zařizuji já, o všechno se starám já a on jenom jako sedí a čeká, až to k němu přinesu, ale zase na druhou stranu, když jedeme na dovolenou nebo na hory, tak on všechno zařídí. On se mi třeba směje, když jsme v lyžařském středisku a vůbec nevím, kudy jezdíme. Mám mamku, ale neorientuji se, protože vím, že jezdím s ním a on ví, kam jedeme. Kdybych tam byla sama, tak bych se musela soustředit. Takže on když chce, tak zařídí všechno. Ale to není úplně to, co jsi chtěla slyšet. Třeba on dojí a sedí a já odnesu talíř do myčky atd. Ale jinak nějaká konkrétní situace mě nenapadá.

Co tě v tom utvrzuje?

To, že chci být s ním a s nikým jiným? Už jsme spolu dlouho a existují chvíle, kdy jsem do něho úplně strašně zamilovaná, až z toho mám slzy v očích. Nebo je to takový jediný, na co se těším. Jako, že když se na něco těším, tak je to hlavně spojené s ním. A tak je to určitě tím, že to cítím od něj. Že beze mě nechce být. Fakt jsem si jistá, že jsem pro něho důležitá. Občas mám pocit, i když je to blbý to říct, ale že on je do mě zamilovaný víc než já do něj. I když já ho miluju úplně nejvíc, jak umím. A není tady vůbec, že bych přemýšlela, že bych si řekla, že s tímhle by to bylo lepší. I mně to říkaly holky ze třídy, že on miluje víc, než já jeho, ale není to tak, že bych toho využívala.

Myslíš, že to Martin vnímá stejně?

To fakt nevím. Jako když si říkáme „miluji tě“, tak to říkáme oba.

Vzpomínáš si třeba poprvé, kdy jste si řekli „miluji tě“?

To mi právě řekl tenkrát, když jsme spolu celý léto nechodili, nechodili. A on se vrátil první týden z Prahy, to tam jel v neděli večer a vrátil se až v pátek. To bylo hrozný, ten první půl rok. Vím, že to bylo u něho v posteli, on seděl na kraji, já seděla přes něho. Vím, že jsem byla hrozně ráda, že se mu nemusím dívat do očí, protože jsem z toho byla nervózní. A i pak sem nevěděla, co mu mám říct. Bylo to takový divný. I jak jsem byla předtím tak dlouho s tím přítelem. Já sem hrozně nechtěla, aby mi to řekl, i když jsem si to myslela. Ale nevěděla jsem, co mu na to mám říct, i když jsem věděla, že ho taky miluju.

Co je pro tebe ve vztahu důležité?

Aby jsme měli pořád něco společného. Dobře, budeme mít každý jinou práci, ale abychom se večer sešli, plánovali si. Nerada bych se jednou vzbudila, zjistila, že už vedle sebe jenom tak žijeme. Za důležitý považuji taky, abychom se nezklamali, nebo teda hlavně on mě. Protože si pak nedokážu představit, že bych mu měla potom důvěřovat. Já bych se k tomu pak pořád vracela, připomínala.

A co by se muselo stát, že by si už neodpustila?

Nevěru. To bych neodpustila a rozešla se, ale to zase říkám teď, nevím, jak bych se k tomu stavěla, až bychom měli děti. Ale na druhou stranu si pak nedokážu představit, že bych pak někdy mohla být ještě šťastná. To je pro mě úplně nepředstavitelný. Třeba kdyby mi lhal, tak to si dokážu představit, ale nevěru ne.

Existuje ještě něco, co považuješ pro vztah důležitý?

Aby se on o tu rodinu dokázal postarat. Já si říkám, tak ze mě bude psycholog. Asi nikdy nebudu vydělávat velký peníze, ale je mi to jedno, protože mám pocit, že se on o nás postará. A to je pro mě hodně důležitý. Já si nedokážu představit, že já bych měla pracovat a on by byl doma. To bych měla pocit, že už absolutně ztratil tu svoji mužnost. Prostě si myslím, že by se o to měl starat ten chlap.

Ještě něco kromě finanční jistoty od něho očekáváš? Nebo co očekáváš od sebe?

No, mně by nevadilo se starat o tu domácnost. Sice bych chtěla chodit do práce, ale kdyby to tak vyplivnulo, že bych zůstala doma s dětmi, tak by mi to nevadilo. Určitě je pro mě důležitější to, abych zastávala roli matky a ženy v domácnosti, než abych měla svoji kariéru.

Jak to vidí tvůj partner?

Pro něj je hodně důležitý, aby byl ten, kdo bude vydělávat víc a to si myslím, že by byl průser, kdyby to tak nebylo. Já si myslím, že obecně bude blbý, když nebude mít práci, která ho bude bavit nebo podle jeho očekávání, tak si myslím, že by byl hodně nespokojený a že by to pak mělo i vliv na náš vztah. Že je důležitý aby si našel práci, ve které bude spokojený. Já si třeba dokážu představit, že bych dělala něco, co by mě nebavilo a obětovala bych se, hlavně aby on byl spokojený a dělal to, co ho baví. Co se té práce týče.

Co si myslíš, že očekává on od tebe?

Já si myslím, že očekává, že se o něho budu starat. Za prvé je zvyklý od mamky. I to tak je, když spolu někde jsme. Třeba když jsme u moře a jdeme na pláž, tak vezmu oběma ručník, opalovací krémy atd. A že očekává, že to tak bude i v jiných situacích. I třeba jednou za rok hlídám tetě dům, tak to jedu já nakoupit a o všechno se postarám. Myslím, že tohle mám stejně. Víme, jakou roli budeme zastávat.

Příloha č. 2 – Doslovný přepis rozhovoru – Martin

Rozhovor č. 4: muž, 23 let, ve vztahu 4 roky, délka rozhovoru 34:19

Můžeš mi na úvod říct, jak a kdy jste se seznámili, jak dlouho spolu jste a jak probíhaly začátky vztahu?

S přítelkyní jsme spolu chodili na gymnázium, tam jsme spolu chodili, když nám bylo asi 12. A potom 7 let nic a potom v posledním ročníku jsme spolu teda nejdřív začali spát a potom se to přes léto vyvinulo, byli jsme spolu na dovolené a potom, když jsem nastoupil do školy, tak už jsme spolu začali být jako, že doopravdy. No a předtím jsem měl jeden vážnější vztah, který trval asi 3 měsíce. No a nejdřív, hlavně z mé strany, jsem úplně nevěděl, jestli spolu budeme, protože mi to nejdřív vyhovovalo, ale postupně jsem si uvědomoval (ještě když jsem byl v té Praze), že pro mě hodně znamená, že je pořád semnou, dělá všechno pro mě, tak jsem s ní začal být. No a teď už jsme spolu 4 roky.

Myslíš si, že to tvoje přítelkyně měla stejně jako ty nebo to vnímala jinak?

No tak teď už to vím, protože mi to říkala. Ale nevěděl jsem to, že je do mě zamilovaná, ale byla. A nevím, no. Přišlo mi to tenkrát, že jí to taky tak vyhovuje, ale nevyhovovalo.

Co u tebe vyvolalo změnu ve vnímání vztahu?

Bylo to takové postupné. Už jsem si to uvědomoval, když jsme spolu byli na dovolené, že je to asi něco víc. A pak to umocnila Praha.

V Praze jsi to prožíval jak?

Stýskalo se mi. Z toho, co jsem kolem sebe viděl, tak jsem zjistil, že jsou holky buď chytrý, nebo jsou hezký. A ona je obojí. Je hezká i chytrá.

Změnilo se teda něco v tvém přístupu, když už jsi ten vztah začal brát vážně?

Tak už jsem se nemohl dívat na jiný holky. Bral jsem to vážněji, co můžu a co nemůžu. Ani jsme s klukama nechodili moc na party, tak nějak sem zdomácněl, zklidnil se. Měl jsem všechno, co jsem potřeboval.

Můžeš mi nějak průběh vašeho vztahu popsat? Jaké máš vzpomínky? Nastaly ve vašem vztahu nějaké krizové situace?

Tak hezké vzpomínky máme pořád. Vždycky, když někam jedeme nebo tak. Nebo když si užíváme společný čas spolu. No a krize - když jsem byl v Americe, tak jsem tam navázal kontakty. Tak jsem si psal s nějakou holkou z Ameriky a moje přítelkyně to zjistila a přečetla si to. Tak to byla docela velká krize a vypadalo to s námi dost nejasně. Ale nakonec jsem to vysvětlil, ona to pochopila. A pak měla ona nějakou krizi, protože si přečetla nějakou knížku a rozhodovala se, jestli má smysl semnou být. Což nepochopím, na základě nějaké knížky. A více méně jsme neměli žádné velké krize. Pořád to tak nějak plyne, že jsme spolu rádi. Nebo aspoň z mé strany mi to tak přijde, že jsem s ní rád a žádný krize raději nevyvolávám.

Když nějaká krize nastala, jak jste ji řešili?

No, už jsem na to přišel, že musím nechat přítelkyni čas, aby si to rozmyslela. Ona je strašně tvrdohlavá, nejdřív se musí uklidnit a pak s odstupem to zhodnotit. A já se snažím jí v tom pomoci, že jí dám čas, aby si to opět rozmyslela. A pak to vyřešíme.

Když se třeba pohádáte, jak to dáváte dohromady? Kvůli čemu se třeba pohádáte?

Tak hádáme se kvůli maličkostem, třeba, že nepochopí moji srandu nebo ji štvu dlouho, nebo mně se na ni něco nelíbí, co dělá. A jak to dáváme dohromady – no, prostě se to nějak uklidní. Přítelkyně občas nepoužívá úplně racionální argumenty, takže s ní se jako nedá hádat. Jakoby jí to nemůžu vysvětlit, tak potřebuje čas, aby ty emoce povolily, a pak si to uvědomí a zase je to normální.

Vracíte se k tomu, abyste to dořešili?

Spíš minimálně. Jen, když je to něco většího, ale my se moc nehádáme.

Kvůli čemu se třeba pohádáte? Ty jsi říkal, že jsou to maličkosti. Jaké to jsou?

Třeba, že nepochopí moji srandu, ale já to vždycky nemyslím špatně. Nebo se hádáme, protože tráví podle mě až moc času na sociálních sítích. Vždycky, když o tom začnu mluvit, tak to hrozně špatně nese, takže to vůbec už nemůžu vyndávat. Ale nevím. Jo, hádali jsme se jednou, že v Praze byl koncert a bylo to spojené s miss VŠE a s koncertem mého oblíbeného zpěváka. A já jsem jí neřekl, že je tam i miss VŠE, tak se urazila. Ale já

jsme se jí pak za to omlouval. I když mi to nepřišlo podstatné, ale bylo to podstatné. Prostě se vždycky omluvím za to, co jsem udělal a ona to pak pochopí.

Kdyby jsi měl říct, co na své přítelkyni máš rád, proč jí máš rád, jaká by byla tvá odpověď?

Tak je strašně hodná, je hezká, hodně chytrá, i když si to nemyslí. A je na mě fakt hodná, i když nechápu, kde se to v ní bere, i když si to nezasloužím, tak je na mě pořád hodná. Taky se o mě strašně stará, i když by jako nemusela, to dokážu, ale když to chce udělat, tak já jí bránit nebudu. Přináší takovej poklidnej rodinnej duch do toho vztahu. Že se všema vychází nebo chce se všema vycházet. A to je strašně hezký. Já jsem naopak takovej, že je mi jedno, co o mně říkají ostatní a ona se chce se všema skamarádit a pak si to hrozně bere, když se s ní nechce nikdo skamarádit. Když to řeknu takhle dětsky.

Existuje naopak něco, co nemáš rád, co tě na ni štve?

Štve mě, jak je tvrdohlavá, protože z toho vznikají ty hádky, občas. A taky si pořád myslí, že na ni útočím, to se mi taky nelíbí. Já třeba něco řeknu a ona si hned myslí, že to otáčím proti ní, což není pravda. Ale ona se hned urazí. A jinak mě na ni nic moc neštve.

Kdyby jsi měl charakterizovat sám sebe. Co do toho vztahu vnášíš? Co na sobě máš rád?

Jsem takovej akčnější typ, vymýšlím, co budeme dělat za sporty atd. Pak jí vnáším, i když nevím, jestli to má ráda, takovou osvětu do toho. Hodně ji poučuju, nebo jí říkám zajímavosti, tak jí to řeknu, který by si mohla pamatovat. A asi humor, jsem trochu vtipnější, teda myslím si to. To bude asi všechno.

Co považuješ za tvoje negativa?

Že to třeba s tím humorem občas přeháním, když se to třeba nehodí. Pak, ale za to nemůžu, že moje mamka je taková moc opatrovnická a asi se nemá s přítelkyní moc ráda. Tak to může být taková negativní věc, kterou přináším do vztahu. I když jí říkám různé pozitivní věci ohledně mojí přítelkyně, tak máma je máma.

Kdybych se zeptala tvou přítelkyně na tvoje pozitivní a negativní vlastnosti? Jak si myslíš, že by odpověděla?

Asi podobně. Taky si myslí, že jsem ten akčnější. A co na mně nemá ráda - občas mi přijde, že by semnou chtěla trávit hodně času, ale zase já bych se nechtěl odstříhnout od kamarádů. Mám hodně sportů, hraju fotbal, teď v zimě hokej a posilovna. Takže mě občas už nechce pustit třeba v neděli večer na hokej, protože v pondělí odjíždím. I když je to třeba jen dvě hodiny a ona stejně píše bakalářku. Tak chce trávit víc času semnou, já to na jednu stranu chápu, ale na druhou, když mě ten hokej baví, tak bych šel raději tam. Ale chápu to. Ale ne zase, že by mě držela. Ale když bychom se neměli vidět delší čas, tak mě nechce pustit. Nebo ne, že mě nechce pustit, ona říká, že jí je to jedno, ale není jí to jedno.

Co od vašeho vztahu očekáváš?

Očekávám, že spolu budeme až dokonce věků. No ne, teď už se ten vztah vyvinul tak, že by byla hloupost se z něho nějak vyvlíkat. Jsme spolu rádi a asi bych nechtěl nic měnit. Je fakt super. Chtěl bych si ji udržet.

Co je ve vašem vztahu pro tebe důležité?

Musí se oba snažit. Musí tam být nějaká rovnováha. Jeden dělá to a druhý zase něco jiného. Jeden je dobrý v něčem a ten druhý v něčem jiném. Ona je hodná na všechny, to já zase nejsem. Já zase vymýšlím plány a ona se zase jenom veze na tom plánu, že by vymyslela něco ona, tak to zase ne. Musí to být taková rovnováha, že se oba doplňujeme. Musí tam být láska, bez lásky to nejde. Jsme k sobě upřímní, nic před sebou netajíme, nebo snad. Já nic netajím. A to bude asi tak všechno.

A co tvoje přítelkyně? Co od toho vztahu očekává a co je pro ni důležité?

Tak očekává, to že semnou bude. Že teď je pro ni důležité, abych.... Že už to směřuje do toho budoucna. Pořád mi říká, co bych si měl najít za práci, že bych si měl najít nějakou stáž, že bych měl studovat v zahraničí. To sice dřív moc nechápala, ale teď mě v tom podporuje. Taky očekává, že už nebude s nikým jiným. Že už to směřujeme všechno do toho budoucna. Chce jít do Prahy do školy, aby jsme spolu mohly bydlet. Možná může očekávat, abych byl víc pozornější, protože ji občas moc neposlouchám. To je taky důvod, proč se hádáme. Ona toho říká strašně moc a já jsem takovej zapomnětlivej, to, co si

nenapíšu, to nevím. Abych byl pozornější, protože ji kupuju špatný dárky, a neposlouchám. Já vždycky nepochopím, jak to říká, ale teď už si na to dávám pozor.

Existuje něco, co bys chtěl od své přítelkyně ve vašem vztahu?

Měla by být víc průrazná. Umět se prosadit, měla by vědět, co chce. Kde jsou její priority. To mi přijde asi nejvíc, co bych asi ocenil, kdyby uměla.

Něco, co se týká vašeho vztahu?

Nic mě nenapadá.

Vnímáš nějaké změny ve vašem vztahu za ty 4 roky? Třeba, že jsi na začátku určité věci vnímal jinak?

Tak žárlivost. Předtím moje přítelkyně hrozně žárlila. Vyvíjí se to k tomu, teda z mé strany, že ji mám rád čím dál, tím víc. Že to nijak nepolevuje, že si uvědomuji, co pro mě všechno dělá, že se o mě stará. Takže se to vyvíjí a utvrzuji se v tom, že je ten vztah čím dál, tím lepší a lepší a že bych z něho nechtěl nikam pryč. Beáta, si myslím, že to vidí dost podobně. Předtím mě nikam nechtěla pouštět, ale teď, když ví, že to má nějakou budoucnost.

Vzpomeneš si na nějaké situace, které tě utvrdili v tom, že chceš být s Beátou?

To nejsou ani žádné velké situace, to jsou spíš každodenní maličkosti. Že mně třeba upeče dort k svátku, i když jí říkám, že to nechci. Takové maličkosti, co pro mě dělá. Líbí se mi, jak prožívá moje úspěchy a neúspěchy. Že mi řekne, že se mi to povedlo, že jsem šikovný a pak se tím i chlubí. Tak to se mi třeba líbí.

Nějaký zážitek, na který rád vzpomínáš?

Třeba, když někam jedeme. Byli jsme v Paříži nebo na horách. A já ji všude provádím a ona je z toho úplně unešená, že jsem to dokázal. Tak takové okamžiky se mi líbí, když ji nějak ohromím nebo neohromím. Když jí něco nového ukážu, to, co ještě neviděla.

Museli jste projít něčím, kde byste si ověřili váš vztah?

To mě nic nenapadá. Možná ta krize s tou Američankou, tam se to víc lámalo. Ale jinak takové situace moc nemáme.

Ty jsi říkal, že očekáváš společnou budoucnost? Představuješ si vaši budoucnost nějak? Jak by měla vypadat, popř. za jak dlouho?

Za jak dlouho, to je těžká otázka. To záleží na tom, jak dlouho budeme studovat. A budoucnost si představuji tak, že bych teď nejradyji někam odjel do zahraničí, třeba na půl roku a pak se vrátím a najdu si nějakou práci, počkám na přítelkyni, až dostuduje. Najdu si nějakou práci třeba v Praze nebo někde v zahraničí, třeba Amerika nebo Německo, a tam bychom spolu byli a měli kupu dětí a krásný dům.

Představuješ si, jak by to u vás doma mělo fungovat?

No, představuju si, že já budu takový v pohodě tatínek a ona bude ta, která ty děti bude víc vychovávat. Protože tak to mám i já teď doma. Takže si myslím, že to bude stejný. Moje přítelkyně i mi říká, že dětem bude vařit zdravě a já jim budu dávat nějaký maso a sladkosti. No a co se týče financí, tak se ode mě očekává, když studuji ekonomku, že si najdu nějakou dobrou práci a budu zajišťovat tu domácnost. Ale zase když si ona najde nějakou dobrou práci, tak bude taky přispívat svým velkým dílem. Ale jako myslím si, že se o to budu hlavně starat já a ona je bude utrácet.

Jak to podle tebe vidí ona?

Myslím, že ona to vidí stejně. Já bych to nesl těžce, kdyby ta žena vydělávala víc než já, tak.

Můžeš mi ještě říct něco o vztahu tvých rodičů? Bereš si je za vzor nebo naopak jako odstrašující příklad?

Moc na sebe křičí rodiče. Ale oni na sebe křičí, jakože ze srandy. Ale moje přítelkyně, tím, že je z rodiny kde na sebe vůbec nekřičí, tak to nemůže pochopit. A i si občas nadávají, ale ne nijak vážně. Tak to bych ve vztahu určitě nechtěl. A příkladem je mi můj tat'ka, který si založil svojí školu. Hlavně v té profesní dráze je mi vzorem. Ale na druhou stranu se mi nelíbí, že dřív dělal hodně sporty, ale teď už se dívá jenom na TV. A u mamky se mi zase líbí, jak se stará. Ale tak mi přijde, že to dost přehání, třeba když mi napíše podrobný popis, jak strčit těstoviny do mikrovlnky, aby se zapekly, tak to už mi není 12 a umím používat mikrovlnku. Ale s rodiči mám dobrý vztah.

Ty jsi říkal, že na sebe rodiče křičí, a že to bys ve vztahu nechtěl. Existuje ve vztahu tvých rodičů něco, co naopak oceňuješ?

Tak, že spolu pracují, to já bych asi nevydržel. Ale oni to zvládají.

V čem se s přítelkyní doplňujete a co jsou vaše rozdíly?

Máme společný kamarády, sporty. Myslím, že jsem v důležitých věcech podobný. Oba studujeme, chceme stejný věci. Ale ve vlastnostech jsme rozdílný.

Když se vrátím úplně na začátek. Vzpomínáš si, kdy sis uvědomil, že ji miluješ?

Já jsem jí to řekl, hned první týden v Praze. Kdy jsem si uvědomil, že ji miluji, tak jsem jí to hned musel sdělit. A ona si to uvědomila týden předtím nebo potom, když jsem ji představil spolubydlícím, že je to moje přítelkyně.